

Bakalářská práce

Doping v cyklistice

Studijní program:

B7401 Tělesná výchova a sport

Studijní obor:

Rekreologie

Autor práce:

Martin Roll

Vedoucí práce:

PaedDr. Jiří Dygrín

Katedra tělesné výchovy a sportu

Liberec 2024

Zadání bakalářské práce

Doping v cyklistice

<i>Jméno a příjmení:</i>	Martin Roll
<i>Osobní číslo:</i>	P19001014
<i>Studijní program:</i>	B7401 Tělesná výchova a sport
<i>Studijní obor:</i>	Rekreologie
<i>Zadávající katedra:</i>	Katedra tělesné výchovy a sportu
<i>Akademický rok:</i>	2020/2021

Zásady pro vypracování:

- Charakteristika dopingu, druhy dopingových prostředků a jejich rizika po stránce zdravotní, ekonomické a sociální.
- Charakteristika sportovního výkonu z hlediska faktorů, které jej ovlivňují.
- Historie dopingu v cyklistice.
- Boj proti dopingu v cyklistice.
- Anketní šetření v otázkách používání dopingu v silničních cyklistických oddílech Libereckého kraje v kategoriích Elite a U23.
- Hypotetické závěry pro případ potlačení dopingu v cyklistice v oblasti výkonnostní, zdravotní, ekonomické a sociální.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce: tištěná/elektronická

Jazyk práce: čeština

Seznam odborné literatury:

CACEK, J., KAPOUNKOVÁ, K., DOVRTĚLOVÁ, L., HRNČIŘÍKOVÁ, I., NOVOTNÝ, J., 2021. *Regenerace a výživa ve sportu*. 3. vyd., Brno: muni PRESS, ISBN 978-80-210-9725-4.
NEKOLA, J., 2018. *Sport a doping*. 2. vyd., Velké Přílepy: Olympia, ISBN 978-80-7376-539-2.
PYŠNÝ, L., 2002. *Fyziologie a patofyziologie dopingu*. 1. vyd., Praha: Karolinum, ISBN 80-246-0529-5.
SLEPIČKA, P., 2001. *Problematika dopingu*. 1. vyd., Praha: Karolinum, ISBN 80-246-0205-9.
VILIKUS, Z., 2020. *Výživa sportovců a sportovní výkon*. 3. vyd., Praha: Karolinum, ISBN 978-80-246-4455-4.

Vedoucí práce:

PaedDr. Jiří Dygrín

Katedra tělesné výchovy a sportu

Datum zadání práce:

30. června 2021

Předpokládaný termín odevzdání: 30. června 2022

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

PhDr. Jaroslav Kupr, Ph.D.
garant oboru

V Liberci dne 7. července 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Jako první bych rád poděkoval vedoucímu mé práce panu PaedDr. Jiřímu Dygrýnovy, za trpělivost a ochotu vést mojí práci. Chtěl bych také poděkovat všem cyklistickým oddílům Libereckého kraje, které se alespoň částečně podílely na zkompletování mé práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou dopingu v profesionální cyklistice. Seznamuje s dopingovými prostředky a riziky jejich zneužívání v oblasti zdravotní, ekonomické a sociální. Popisuje historii dopingu v cyklistice a boje proti němu. V anketním šetření v otázkách postojů a vědomostí v oblasti dopingu a boje proti němu, u mladých cyklistů Libereckého kraje konstatuje, že:

- cyklisti, kteří prošli anketním šetřením berou cyklistiku jako týmový sport a je pro ně nejdůležitější mít z toho radost, a hlavně to dělat pro zábavu.
- cyklisté Libereckého kraje vyjadřují silný odpor vůči dopingu a projevují ochotu podporovat antidopingové iniciativy a programy v rámci své sportovní komunity.

Klíčová slova: doping, cyklistika, silniční cyklistika, horská cyklistika, antidopingová agentura, antidopingový kodex

Annotation

The bachelor thesis deals with the issue of doping in professional cycling. It introduces doping agents and the risks of their abuse in the health, economic and social spheres. It describes the history of doping in cycling and the fight against it. In a questionnaire survey on attitudes and knowledge in the field of doping and the fight against it among young cyclists in the Liberec region, it states that:

- The cyclists who were surveyed take cycling as a team sport and the most important thing for them is to enjoy it and, above all, to do it for fun.

- Cyclists in the Liberec region express strong opposition to doping and show willingness to support anti-doping initiatives and programs within their sport community.

Keywords: doping, cycling, road cycling, mountain biking, anti-doping agency, anti-doping code

Obsah

Seznam zkratk	6
Seznam grafů	8
Úvod	9
1 Cíle bakalářské práce	10
1.1 Hlavní cíl	10
1.2 Dílčí cíle	10
2 Vymezení pojmů	11
2.1 Doping	11
2.2 Dopingové prostředky	12
3 Vybrané dopingové prostředky	13
3.1 Testosteron	13
3.2 Růstový hormon (STH)	14
3.3 Clenbuterol	14
3.4 Marihuana	15
3.5 Morfin	15
3.6 Inzulin	15
3.7 Dopingové metody	16
4 Dopingové kontroly a aktuální postupy v boji proti dopingů ve sportu	17
4.1 Dopingová kontrola	17
4.2 Terapeutická výjimka	17
4.3 Žádost o terapeutickou výjimku: Kdo může požádat o udělení TUE	19
4.4 Hlášení místa pohybu	19
4.5 Výsledky testování	21
5 Seznámení s riziky používání dopingů po stránce zdravotní, ekonomické a sociální	22
5.1 Zdravotní rizika	22

5.2	Ekonomická rizika	22
5.3	Sociální rizika	23
6	Prevence proti dopingu	24
6.1	Primární prevence	24
6.2	Sekundární prevence	24
6.3	Terciální prevence	25
7	Charakteristika sportovního výkonu z hlediska faktorů, které jej ovlivňují. ...	26
7.1	Silová schopnost	26
7.2	Rychlostní schopnost	27
7.3	Vytrvalost	27
8	Historie dopingu v cyklistice	28
8.1	Festina.....	29
8.2	Lance Armstrong	29
8.3	Alberto Contador.....	30
9	Metodika anketního šetření	32
9.1	Vyhodnocení.....	32
9.2	Diskuze	48
10	Závěr.....	53
11	Zdroje	55
12	Seznam příloh	58

Seznam zkratk

aj. - a jiné

ATP - adenosintrifosfát

CAS - arbitrážní soud pro sport

cit. - citováno

CP - kreatinfosfát

DH – downhill

DK – dopingová kontrola

EPO - erythropoetin

ITA - mezinárodní testovací agentura

LA - laktát

MEO - organizátoři významných akcí

MF - mezinárodní federace

MOV - mezinárodní olympijský výbor

NADO - národní antidopingové organizace

např. - například

NOV - národní olympijský výbor

O₂ – kyslík

TP – běžný seznam pro testování

TUE – terapeutická výjimka

RTP – národní seznam pro testování

s. - strana

STH- Růstový hormon

UCI - světová cyklistická unie

USADA- americká antidopingová agentura

Wada - světová antidopingová agentura

XC - cross-country

Seznam grafů

Graf 1: Otázka 1	34
Graf 2: Otázka 2	35
Graf 3: Otázka 3	36
Graf 4: Otázka 4	37
Graf 5: Otázka 5	38
Graf 6: Otázka 6	39
Graf 7: Otázka 7	40
Graf 8: Otázka 8	41
Graf 9: Otázka 9	42
Graf 10: Otázka 10	43
Graf 11: Otázka 11	44
Graf 12: Otázka 12	45
Graf 13: Otázka 13	46
Graf 14: Otázka 14	47
Graf 15: Otázka 15	48

Úvod

Cyklistika je jednou z nejpobulárnějších forem sportu, rekreace a turistiky. Kolo se často využívá jak pro sportovní aktivity a rekreaci, tak i jako každodenní alternativa k dopravě. Rozvoj cykloturistiky podporuje rozšíření cyklistické mobility. Existuje rostoucí množství důkazů o prospěšnosti cyklistiky pro veřejné zdraví. Vliv prostředí a společenských norem na účast cyklistů je dobře zdokumentován, ale interakce těchto faktorů s cílem ovlivnit účast cyklistů zůstává nevyřešená.

Profesionální silniční cyklistika je extrémně soutěživý sport, kde výsledek závodu ovlivňuje mnoho faktorů, včetně vnitřních a vnějších předpokladů jako je psychologická a fyziologická připravenost jezdce, strategie týmu a nepředvídatelné události jako poruchy a nehody. Tento sport je jedním z nejnáročnějších vytrvalostních sportů, kde cyklisté každoročně najíždějí desetitisíce kilometrů a závody jako Tour de France trvají několik týdnů, během nichž musí cyklisté projet tisíce kilometrů. Kvůli důležitosti výkonu se někteří cyklisté uchylují k dopingovým látkám, což je hlavním důvodem jejich užívání, ačkoli doping je stále spojován s morálními a zdravotními otázkami.

Doping je stále inovativnější a cyklisté používají stále novější látky než v minulosti. Přestože se ve společnosti objevují silnější pocity studu v souvislosti s dopingem, mnoho cyklistů ho stále bere jako běžnou praxi a nevidí ho jako problém, jak z morálního, tak zdravotního hlediska.

Tato práce se zaměřuje na problematiku dopingů v profesionální cyklistice, která je aktuálním a významným tématem v kontextu sportovního světa.

1 Cíle bakalářské práce

1.1 Hlavní cíl

Cílem této bakalářské práce je zjištění postojů a vědomostí cyklistů, kategorie Elite a U23 Libereckého kraje, k používání dopingu a boje proti němu. Vzhledem k náročnosti obou forem cyklistiky je důležité této problematice věnovat zvláštní pozornost. Autor prostřednictvím anketního šetření s krátkými otázkami zkoumá, jak cyklisté vnímají problematiku dopingu, jaké povědomí mají o ní a jaký na ni mají názor, zejména v kontextu jejich stálého působení v tomto prostředí.

1.2 Dílčí cíle

1. Charakteristika dopingu a druhů dopingových prostředků.
2. Seznámení s riziky používání dopingu po stránce zdravotní, ekonomické a sociální.
3. Charakteristika sportovního výkonu z hlediska faktorů, které jej ovlivňují.
4. Historie dopingu v cyklistice.
5. Historie boje proti dopingu v cyklistice.
6. Provedení anketního šetření ke zjištění postojů v otázkách k používání orientace v dopingu v silničních a horských cyklistických oddílech Libereckého kraje v kategoriích Elite a U23.
7. Vyslovení hypotetických změn v oblasti výkonnostní, zdravotní, ekonomické a sociální v případě potlačení dopingu v cyklistice.

2 Vymezení pojmů

2.1 Doping

Jak už bývá zvykem, definic jednotlivých pojmů existuje celá řada. Konkrétní definice pak procházejí vývojem, jsou aktualizovány v návaznosti na společenské změny, na společenské normy. Definice se vyvíjí stejně tak, jako společnost, která je užívá a s definicí dopingů tomu nebylo jinak.

Ve starších publikacích jako je např. Doping a sport od Jaroslava Nekoly (2000) se můžeme setkat se stručným popisem dopingů jako podvodu. Nekola (2000) dále uvádí definici publikovanou ve Světovém antidopingovém kodexu z roku 1999, která říká, že doping je:

- *užití prostředku (látky nebo metody), který je potenciálně škodlivý zdraví sportovců nebo je schopný zvýšit jejich výkon nebo obojí*
- *Přítomnost zakázané látky v těle sportovce nebo důkaz o jejím užití nebo důkaz o užití zakázané metody (Nekola 2000, s. 38).*

Nejen v návaznosti na šíření návykových látek docházelo v průběhu let k upřesňování definice tak, aby ji nešlo obejít. V současné době pracujeme s definicí, která zmiňovaný pojem popisuje jako činnost porušující jedno nebo více antidopingových pravidel, která jsou vymezena ve Světovém antidopingovém kodexu. Tato pravidla zakazují např.:

- *Přítomnost zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo markerů ve vzorku sportovce.*
- *Použití nebo pokus o použití zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem.*
- *Vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorků ze strany sportovce.*
- *Podvádění nebo pokus o podvádění v průběhu kterékoliv části dopingové kontroly ze strany sportovce či jiné osoby.*
- *Držení zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem či doprovodným personálem sportovce.*
- *Obchodování nebo pokus o obchodování s jakoukoliv zakázanou látkou nebo zakázanou metodou sportovcem či jinou osobou (SAA 2021, s. 12, 13).*

Vilikus a kolektiv (2015, s.73) pak popisuje doping jako *požívání látek tělu cizích nebo tělu vlastních, ale ve zvýšeném množství, za účelem zvýšení sportovní výkonnosti*. Důležité je mít na paměti, že k dopingů může docházet nejen mezi vrcholovými sportovci, ale také v běžné populaci. Sportovci vykonávající své činnosti organizovaně jsou vázáni pravidly klubu, oddílu, mezi která zpravidla patří i výše zmiňovaný Světový antidopingový kodex. Doping u běžné populace je pak nepostižitelný, ale pouze do doby, kdy nejsou zneužívány látky spadající pod protidrogový zákon (Vilikus, aj. 2015, s.73).

2.2 Dopingové prostředky

Mezi dopingové prostředky řadíme veškeré látky a metody, které jsou uvedeny v seznamu zakázaných látek a metod. Tento seznam je každoročně aktualizován a spadá pod správu Světové antidopingové agentury (dále WADA). Na území České republiky pak působí např. Antidopingový výbor České republiky (dále ADV ČR), jenž je organizací s celostátní působností zajišťující antidopingový program v České republice (ADV 2023).

Za dopingové prostředky pak výše zmiňované organizace považují látky a metody splňující alespoň dvě ze tří následujících kritérií:

- *má potenciál zvýšit nebo zvyšuje sportovní výkon,*
- *představuje skutečné nebo potenciální zdravotní riziko pro sportovce,*
- *poškozuje ducha sportu (ADV 2023).*

3 Vybrané dopingové prostředky

Obeznamenost sportovců s konkrétními druhy dopingových prostředků lze považovat za primární prevenci dopingové problematiky. Zmiňované prostředky jsou rozděleny do třech základních skupin:

- 1) *látky a metody zakázané trvale,*
- 2) *látky a metody zakázané při soutěži,*
- 3) *látky zakázané v některých sportech* (WADA 2023).

Mezi látky a metody zakázané trvale řadíme následující podskupiny: *neschválené látky; anabolické látky; peptidové hormony, růstové faktory, příbuzné látky a mimetika; beta-2 agonisté; hormonové a metabolické modulátory; diuretika a maskovací látky; M1 – M2 – M3 zakázané metody* (WADA 2023, s. 2).

Látky a metody zakázané při soutěži pak zahrnují: *stimulancia narkotika; kanabinoidy; glukokortikoidy,* a mezi látky zakázané v některých sportech řadíme *beta-blokátory* (WADA 2023, s. 2).

V následující části této kapitoly autor práce přiblíží a krátce charakterizuje vybrané zástupce zmiňovaných podskupin.

3.1 Testosteron

Testosteron spadá pod skupinu anabolických látek, tedy pod skupinu, která zahrnuje prostředky trvale zakázané. Samotné anabolické látky můžeme dělit na anabolické androgenní steroidy a ostatní anabolické látky. Dle Nekoly (2000, s. 46) je tato skupina látek nejčastěji užívána v posilovnách mezi neregistrovanými sportovci.

Mezi androgenní anabolické steroidy můžeme zařadit i zmiňovaný **testosteron** a látky mu podobné (Vilikus aj. 2015, s. 75). Nekola (2000, s. 49) píše o testosteronu jako o základní látce androgenních anabolických steroidů s velmi obtížným odhalením, a to i z hlediska financí. Vilikus a kolektiv (2015, s. 75) udává, že průkaz exogenního testosteronu není levnou záležitostí.

Testosteron je součástí jak mužského, tak ženského těla. U mužů nejdříve rozvíjí primární mužské znaky, a poté během puberty také sekundární mužské znaky (např. zvětšení varlat a penisu, mužské ochlupení a prohloubení hlasu). U žen je testosteron vylučován

v menším množství, ale i přes to jsou ženy citlivější, a i takto malé množství má pro ně značný anabolický efekt (Nekola 2000, s. 49).

Jedinci zneužívající tuto látku, mohou pozorovat zvýšení svalové hmoty a síly nebo např. urychlení regeneračních pochodů, nicméně vše má svá rizika. Negativní důsledky užívání testosteronu lze spatřit v oblasti genetické (poruchy chromozomů), endokrinní a reprodukční, onkologické, dermatologické, kardiovaskulární a hematologické, jaterní, ale i psychologické. Z oblasti psychologické můžeme zmínit např. agresivní chování, ale i závislosti či manické a depresivní záchvaty (Vilikus, aj. 2015, s. 75).

3.2 Růstový hormon (STH)

Růstový hormon (dále STH) je hormonem z podskupiny peptidové hormony, růstové faktory, příbuzné látky a mimetika. Jedná se o dopingový prostředek zakázaný trvale, tzn. jak při soutěžích, tak i mimo soutěž.

STH je pro tělo přirozený hormon, jehož přítomnost je důležitá pro, jak již název napovídá, růst. Pokud ho tělo nemá dostatek, je doplňován v rámci léčby (NZIP 2023).

V rámci dopingové problematiky je spojován s růstem svalů a dle Vilikuse a kolektivu (2015, s. 76) ho sportovci často užívají v trojkombinaci s anabolickými steroidy a inzulinem.

Mezi vedlejší účinky STH účinky patří např. patologický růst v oblasti čelisti a brady, hlavy, rukou nebo nohou, nosu a lících kostí. Dále můžeme hovořit o zvětšení vnitřních orgánů, včetně srdce, což může vést až k jeho selhání (WADA 2023), nebo o zvýšeném riziku vzniku diabetu. U jedinců zneužívajících STH byla také zjištěna zvýšená tvorba nádorů (NZIP 2023).

3.3 Clenbuterol

Součástí skupiny trvale zakázaných látek a podskupiny beta-2 agonisté je Clenbuterol, který současně řadíme i mezi látky anabolické (ČIPA 2023).

Clenbuterol je látkou užívanou k léčbě astmatu a zneužívanou nejen mezi sportovci. Jeho přínos mohou mnozí spatřovat zejména v otázce spalování tuků či pro jeho anabolizující efekt (Vilikus aj. 2015, s. 74). Mezi rizika zneužívání této látky pak řadíme pocit napětí a strachu, třes, neklid, ale i arytmii srdce (Nekola 2000, s. 63).

3.4 Marihuana

Marihuana, známá také jako konopí, či pod slangovým označením *tráva*, je látka zakázaná při soutěžích i mimo soutěž a patří do podskupiny kanabinoidů. Marihuana je zakázanou látkou bez ohledu na to, zdali je jedinec jejím občasným či pravidelným konzumentem (WADA 2023).

Působení marihuany ovlivňuje centrální nervový systém (Pyšný 2006, s. 71). Na jejích uživatelích jsou tak vidět změny vnímání i chování. Pozorovat můžeme např. stavy klidu a bezstarostnosti, uvolnění či štěstí. Mezi negativní důsledky jejího užívání pak lze zařadit zhoršení paměti, pozornosti a motivace, dále snižování imunity, ale i onemocnění plic či vznik závislosti (WADA 2023).

Pyšný (2006, s. 71) však dodává, že marihuana má tolerovaný limit při testech v moči, a to zejména z toho důvodu, že její konzumace nemusí být uvědomělá, cílená. Může dojít k situacím, kdy jedinec látku vdechne neúmyslně, např. pokud ji konzumuje někdo v okolí, tudíž se během testování pracuje s nepatrnou odchylkou.

3.5 Morfin

Morfin řadíme mezi narkotika, tedy mezi látky zakázané při soutěži (WADA 2023). Narkotika obecně můžeme popsat jako *látky, které svým působením na specifické receptory v centrálním nervovém systému a v některých tkáních mění charakter vnímání bolesti a emoce jedince* (ČPZP 2023). Narkotika, včetně morfinu, jsou tedy látkami mimo soutěže běžně užívanými, a to pro své protibolestivé účinky.

Mezi možná rizika užívání morfinu i jiných narkotik (např. heroin, oxikodon, ...) řadí Světová antidopingová agentura (WADA 2023) vedle oslabení imunitního systému, zažívacích obtíží či narušení koordinace a rovnováhy také závažné srdeční obtíže – snížený srdeční výkon až zástava.

3.6 Inzulin

Podle Nekola (2000, s. 54) je inzulin jedním z nejznámějších hormonů zasahujících do metabolismu cukrů. V poslední době se však začal zneužívat pro své anaboličké vlastnosti. Ve sportu je na tuto látku spadající pod skupinu hormonových a metabolických modulátorů (WADA 2023, s. 10) udělena výjimka diabetikům, avšak pouze tehdy, pokud dojde k včasnému ohlášení příslušnému orgánu (Nekola 2000, s. 54).

Pokud je inzulín podáván zdravým lidem, může to vést k životu ohrožující hypoglykémii, která se projevuje třesem, pocením a bušením srdce (NZIP 2024).

3.7 Dopingové metody

Kromě zakázaných látek nalezneme v Antidopingovém kodexu také zakázané metody, tedy způsoby, jak manipulovat s biologickými pochody našich těl (WADA 2023).

Mezi zakázané metody řadíme např. krevní doping, který může být popsán jako autotransfúze krve. Při krevním dopingu je sportovci aplikována jeho vlastní, dříve odebraná krev, čímž dochází ke zvýšení transportní kapacity organismu pro kyslík, což se odráží ve vytrvalosti jedince. Negativní stránkou této metody je pak nejen rozpor s lékařskou i sportovní etikou (Vilikus 2015, s.77), ale také závažná zdravotní rizika, mezi která lze zařadit zvýšené riziko selhání srdce, poškození ledvin, vysoký krevní tlak, problémy spojené s krví (infekce, otravy, ...), problémy s oběhovým systémem a vzhledem k injekčnímu podání látky vzniká i riziko nákazy infekčních nemocí (HIV/AIDS a žloutenka) (WADA 2023).

Jako další příklad zakázaných metod lze uvést farmakologické, fyzikální a chemické manipulace, které ovlivňují testové vzorky určené k dopingové kontrole (Vilikus 2015, s. 78).

4 Dopingové kontroly a aktuální postupy v boji proti dopingů ve sportu

Dopingové kontroly a aktuální postupy v boji proti dopingů ve sportu představují klíčovou problematiku současného sportovního světa. Tato oblast se stala neoddělitelnou součástí úsilí o zdraví sportovců a integrity soutěží. V tomto kontextu je nezbytné zkoumat současné trendy a strategie v oblasti dopingových kontrol, terapeutických výjimek a hlášení místa pobytu, které přispívají k udržení čistoty a spravedlnosti ve sportovním prostředí (antidopingový výbor ČR 2024).

4.1 Dopingová kontrola

Dopingová kontrola (DK) představuje zásadní součást strategie boje proti dopingů ve sportu. Může být prováděna buď během soutěže, nebo mimo ni, a slouží k monitorování integrity a čistoty sportovního prostředí. Obecný postup DK během soutěže začíná výzvou k účasti od dopingového komisaře nebo jeho asistenta, kterou sportovec potvrzuje svým podpisem na příslušném formuláři.

Po přijetí výzvy se sportovec musí neprodleně dostavit na místo určené k provedení DK, ačkoliv je v některých případech možné dohodnout se na odkladu vzhledem k průběhu soutěže. Při příchodu do místnosti DK je sportovec identifikován, a to prostřednictvím průkazu totožnosti, jako je například sportovní licence či řidičský průkaz. Během DK je sportovci dovolen doprovod jednoho dalšího člověka nebo tlumočnicka. Poté si sportovec vybere odběrovou nádobku a pod dohledem dopingového komisaře odevzdá vzorek moči, který je rozdělen na dvě části (vzorek A a B) a zapečetěn za účelem zachování integrity a možnosti pozdějšího testování.

Dopingový komisař také provádí kontrolu hustoty moči, která musí odpovídat stanoveným limitům. Při kontrole se vyplňuje protokol obsahující nezbytné údaje, jako jsou identifikační údaje, kódy lahvíček, užívané léky a výživové doplňky. Na závěr se údaje potvrzují podpisy komisaře a sportovce. Celý proces je pečlivě dokumentován a sledován, aby se zajistila transparentnost a spolehlivost v rámci antidopingových opatření (antidopingový výbor ČR 2024).

4.2 Terapeutická výjimka

Sportovci často čelí zdravotním obtížím, které vyžadují užívání léků nebo podstoupení lékařských procedur. V případě, že tyto léky nebo postupy jsou zakázány podle

seznamu zakázaných látek a metod Světové antidopingové agentury (WADA), mohou sportovci požádat o tzv. terapeutickou výjimku (TUE). TUE umožňuje sportovcům užívat zakázanou látku nebo metodu při sportování bez rizika porušení antidopingových pravidel a bez hrozby udělení sankcí.

O žádosti o TUE rozhoduje příslušná komise pro terapeutické výjimky. Je zásadní, aby sportovci informovali všechny zdravotnické pracovníky o své povinnosti dodržovat antidopingová pravidla. Dále je nutné zajistit, aby veškerá lékařská péče byla poskytována v souladu s těmito pravidly, aby nedošlo k jejich porušení.

Terapeutické výjimky, které schvaluje komise pro terapeutické výjimky v rámci Antidopingového výboru České republiky, platí pouze pro soutěžní i mimosoutěžní testování na národní úrovni. Jejich udělení je důležitým krokem, který umožňuje sportovcům s lékařsky diagnostikovanými zdravotními potřebami udržet své zdraví a současně dodržovat antidopingová pravidla.

Aby mohl sportovec získat terapeutickou výjimku (TUE), musí splnit čtyři hlavní kritéria:

- Diagnostikovaný zdravotní stav: Sportovec musí mít jasně stanovený zdravotní stav, který vyžaduje léčbu zakázanou látkou nebo metodou. To znamená, že zdravotní stav musí být pečlivě diagnostikován lékařem.
- Omezený dopad na výkon sportovce: Terapeutické užití zakázané látky nebo metody by nemělo přinést sportovci žádné zvýšení výkonu, které by nebylo spojeno s navrácením se do normálního zdravotního stavu po léčbě. To zajišťuje, že TUE není zneužívána k získání nepřiměřené výhody.
- Indikovaná léčba: Zakázaná látka nebo metoda musí být indikována pro léčbu konkrétního zdravotního stavu sportovce. Tato léčba musí být nezbytná pro zachování zdraví a neexistuje žádná rozumná alternativa, která by mohla být použita.
- Nedávné použití: Nutnost použití zakázané látky nebo metody nesmí být důsledkem předchozího užívání zakázaných látek nebo metod bez terapeutické výjimky. To znamená, že sportovec nemůže žádat o TUE jako prostředek k legalizaci předchozího porušení antidopingových pravidel.

Tato kritéria jsou klíčová pro posouzení oprávněnosti udělení terapeutické výjimky a zajištění integrity a spravedlnosti sportovních soutěží. Jejich dodržování je důležitým

aspektem spravedlivého a transparentního řízení antidopingových pravidel (antidopingový výbor ČR 2024).

4.3 Žádost o terapeutickou výjimku: Kdo může požádat o udělení TUE

Sportovci, kteří podléhají antidopingovým pravidlům a potřebují užívat zakázanou látku nebo použít zakázanou metodu, jsou povinni získat terapeutickou výjimku (TUE). Tato výjimka umožňuje sportovcům užívat zakázanou látku nebo metodu bez rizika porušení antidopingových pravidel a následného potrestání. U Antidopingového výboru ČR se mohou informovat o postupu při žádosti o udělení TUE a zjistit, zda je možné žádat o TUE se zpětnou platností.

Důležité je zkontrolovat, zda je lék nebo metoda, kterou sportovec potřebuje, zakázána podle Seznamu zakázaných látek a metod WADA. Pokud sportovec soutěží na mezinárodní úrovni, doporučuje se ověřit látku nebo metodu v mezinárodním systému Global DRO.

Sportovci jsou povinni informovat svého lékaře o svém statutu sportovce vázaného antidopingovými pravidly. Sami i s lékařem by měli prozkoumat možné povolené alternativy k zakázané látce nebo metodě. V případě neexistence povolených alternativ mohou požádat o TUE. Zodpovědnost za dodržování antidopingových pravidel nese především sportovec, který má možnost kontaktovat Antidopingový výbor ČR v případě potřeby.

Sportovci na národní úrovni, podle definice Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v České republice, musí požádat o TUE u Antidopingového výboru ČR v souladu s příslušnými postupy.

Pokud je látka zakázána pouze při soutěži, je třeba požádat o TUE nejpozději 30 dní před další soutěží. Sportovci s nižší úrovní než „národní“ mohou požádat o zpětnou TUE poté, co byli otestováni Antidopingovým výborem ČR nebo jinou antidopingovou organizací (antidopingový výbor ČR 2024).

4.4 Hlášení místa pohybu

Hlásit se musí jen ti sportovci, kteří jsou zaregistrováni v seznamu pro testování Antidopingového výboru ČR nebo v mezinárodních sportovních federacích, musí oznámit své aktuální bydliště.

Antidopingový výbor ČR má dva typy seznamů: Národní seznam pro testování (RTP) a běžný seznam (TP). V RTP jsou nejvyšší úrovně sportovců, kteří jsou vybráni podle kritérií

ADV ČR a musejí poskytovat informace o svém bydlišti pro cílené testování. Sportovci jsou do RTP a TP zařazeni na základě rozhodnutí ADV ČR, které je informuje o jejich zařazení (toto rozhodnutí je nově sděleno i jejich sportovním svazem). Sportovci mohou být do RTP zařazeni, pokud:

1. jsou vybráni ADV ČR,
2. nesplnili požadavky nižšího seznamu (TP),
3. byli vyřazeni z registru své mezinárodní federace,
4. obdrželi dobu zákazu činnosti.

Někteří sportovci mezinárodní úrovně mohou být zařazeni do mezinárodních seznamů příslušných mezinárodních sportovních federací, a to i během roku. Naopak mohou být i vyřazeni. Sportovci jsou o těchto změnách informováni svou mezinárodní federací nebo národním sportovním svazem. Někteří sportovci tak mohou být zařazeni do více seznamů současně, což vyžaduje větší pozornost a dodržování příslušných pravidel.

Ve spolupráci s Českým olympijským výborem jsou do RTP nebo TP zařazeni také sportovci v širší nominaci na Olympijské hry, obvykle tři měsíce před hrami a během samotných her. Tito sportovci musí zadávat údaje prostřednictvím systému ADAMS.

Podobné podmínky platí i pro pořadatele významných sportovních akcí, jako jsou Světové hry, Mistrovství světa nebo Mistrovství Evropy, jejichž kritéria je třeba dodržovat.

Poskytované informace:

- poštovní adresu – úplnou a přesnou poštovní adresu pro účely formální písemné korespondence,
- e-mailovou adresu – aktivní e-mailovou adresu pro účely elektronické korespondence,
- přenocování – úplnou adresu (fyzické umístění) místa, kde bude sportovec přespávat na konci konkrétního dne (např. doma, hotel nebo jiné ubytování),
- pravidelné činnosti – úplnou adresu a čas jakékoli činnosti, která je prováděna jako součást pravidelného rozvrhu nebo praxe (např. tréninky, škola nebo práce),
- soutěže – podrobnosti o soutěžním plánu sportovce (např. časy, místo, místo konání),

- šedesátiminutový časový slot – mezi 05:00 a 23:00, během kterého bude sportovec každý den k dispozici a kdy bude zajištěn přístup k testování sportovce na konkrétním místě,
- cestování – např. letadlem: délka letu, transfery, změna šedesátiminutového časového slotu v závislosti na délce letu.

Nedodání informací o místě pobytu, poskytnutí nesprávných nebo nepřesných údajů, špatně aktualizovaná informace o místě pobytu včas nebo nezahrnutí všech požadovaných údajů je považováno za porušení povinnosti ohlásit místo pobytu. Tento typ porušení se může projevit například neposkytnutím aktualizované adresy nebo nejasným popisem lokality.

Porušení povinnosti ohlásit místo pobytu se posuzuje na základě kombinace tří zmeškaných testů nebo neposkytnutí informací o místě pobytu během 12 po sobě jdoucích měsíců. Tento typ porušení má vážné následky, včetně možného dvouletého zákazu činnosti pro sportovce. I když sportovec může svěřit hlášení míst pobytu jiné osobě, je stále plně zodpovědný za dodržování pravidel (antidopingový výbor ČR 2024).

4.5 Výsledky testování

Sportovci, kteří podstoupili dopingovou kontrolu organizovanou Antidopingovým výborem ČR, mají možnost získat informace o výsledku této kontroly. Výsledek dopingové kontroly je k dispozici v dokumentech uvedených níže. Pokud jde o výsledky dopingových kontrol na mezinárodních soutěžích, ty spadají do odpovědnosti příslušné mezinárodní federace.

Pro zjištění výsledku je potřeba znát kód vzorku a datum, kdy byl vzorek odebrán. Tyto informace jsou k dispozici v kopii protokolu dopingové kontroly, kterou sportovec obdržel od komisaře.

Výsledky jsou uspořádány od nejnovějšího podle data odběru vzorku. Sedmimístné kódy označují vzorky moči, zatímco šestimístné kódy se používají pro vzorky krve, s výjimkou odběrů v rámci programu biologického pasu sportovce. (antidopingový výbor ČR 2024).

5 Seznámení s riziky používání dopingu po stránce zdravotní, ekonomické a sociální

Zneužívání dopingových prostředků se může odrazit nejen v oblasti fyzického zdraví, ale také v oblasti psychické, ekonomické či sociální.

5.1 Zdravotní rizika

Doposud neexistuje žádná látka, která by stimulovala zlepšení fyzického výkonu, aniž by negativně neovlivňovala jednotlivé systémy organismu (ČPZP 2023). Z tohoto tvrzení lze vyvodit, že užití kterékoliv dopingové látky může negativně ovlivnit zdraví jedince, je to znatelné i z výčtu vybraných dopingových prostředků viz kapitola 2. Každá látka má svá rizika, své vedlejší účinky, které se na každém z nás mohou projevat odlišně. Mezi zdravotní rizika dopingu můžeme zařadit nepatrné fyzické změny jako je např. vypadávání vlasů nebo naopak zvýšené ochlupení, ale i změny daleko závažnější, jako jsou nádorová onemocnění, selhávání orgánů a v nejhorším případě i smrt (NZIP 2023). Vše se pak odvíjí od konkrétní látky, od specifik konkrétního jedince i od dalších faktorů jako je např. dopad užívání dopingového prostředku.

Poněkud specifickým zdravotním rizikem pak může být vznik syndromu závislosti, který je spojován nejen s ohrožením zdraví, ale i s důsledky, které se týkají narušení společenských vztahů, což může být problematické zejména při boji s touto problematikou, kdy hraje právě podpora od okolí důležitou roli. *Závislost není možné zvládnout svépomocí a je nezbytné obrátit se na poradenská zařízení, která zvládnou dlouhodobě pracovat nejen se závislým jedincem, ale také s jeho okolím (NZIP 2024)*

V Mezinárodní klasifikaci nemocí (MKN-10) je syndrom závislosti popisován jako *soubor behaviorálních, kognitivních a fyziologických stavů, který se vyvíjí po opakovaném užití substance, a který typicky zahrnuje silné přání užít drogu, porušené ovládání při jejím užívání, přetrvávající užívání této drogy i přes škodlivé následky, priorita v užívání drogy před ostatními aktivitami a závazky, zvýšená tolerance pro drogu a někdy somatický odvykací stav (MKN 2023).*

5.2 Ekonomická rizika

Významným ekonomickým rizikem může být dle autora práce zejména vyřazení z daného sportu, což může mít celou řadu důsledků, včetně těch ekonomických. Pyšný (2006, s. 11) ve své knize píše, že při prvním porušení dopingu a podání pozitivního vzorku

komisařům, si sportovec může odnést trest v podobě varování, ale i dobu zákazu činnosti na jeden rok. Když sportovec podá pozitivní vzorek i napodruhé, je doba zákazu dva roky a při třetím podání pozitivního vzorku a porušení pravidel, je trest doživotní. Pro profesionální sportovce to může znamenat ztrátu zaměstnání, a tak i ztrátu příjmu. Negativní dopad dopingů lze spatřit i v oblasti sponzoringu.

Jako příklad lze uvést celosvětově známou kauzu Lance Armstronga, který po pozitivních dopingových testech ztratil veškerou podporu sponzorů. (Tredinnick 2012)

5.3 Sociální rizika

Zmiňovaný případ Armstronga a sponzorů lze spojit i s riziky sociálními. Poté, co byla tato kauza odhalena, došlo k jistému sociálnímu distancování sponzorů a jakési špatné pověsti dříve obdivovaného sportovce (Tredinnick 2012). Vystupňovanou formou sociálního distancování může být sociální exkluze (vyčlenění), které může přinést další řadu negativních důsledků.

Jako další příklad sociálního rizika může být vznik asociálního chování, na což odkazuje studie Pedersena, Wichstrøma a Blekesauneho (2001, in Slepíčka aj. 2018, s. 43). Tato studie předkládá zjištění, že *adolescenti užívající doping inklinují k projevům násilí a jsou mnohem častěji členy skupin orientovaný na projev násilí. Z výše uvedeného je patrné, že adaptace jedince na dané sociální prostředí včetně specifického prostředí sportu může vést k oslabování pozitivních socializačních účinků sportu. Socializace jako proces vrůstání do sociálního prostředí je tím modifikována a potlačování prožitkových aspektů sportu může stimulovat výskyt užívání dopingů, násilí a podvádění i v mládežnickém sportu je proto rizikovým faktorem pro mladou populaci na rozvoj jejich osobnosti* (Slepíčka, aj. 2018, s. 43).

6 Prevence proti dopingů

Pojmem prevence označujeme všechna opatření směřující k předcházení a minimalizování jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledků. Prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky (Čech 2012, s. 107).

Prevence proti dopingů je důležitým aspektem v zachování čistoty a integrity sportu. Je rozdělena do několika stupňů, které zahrnují primární, sekundární a terciální prevenci. (Čech 2012, s. 107)

6.1 Primární prevence

V primární prevenci je úkolem předcházet konkrétní problematice a minimalizovat ji (MŠMT 2010, s. 8). V tomto případě to znamená, že primární prevence proti dopingů se zaměřuje na předcházení užívání zakázaných látek mezi sportovci a minimalizaci tohoto nežádoucího jevu.

Specifická primární prevence zahrnuje aktivity a programy, které jsou přímo zaměřeny na rizikové chování (MŠMT 2010, s. 8, 9). To může zahrnovat boj proti konkrétním formám užívání dopingů a široce koncipované vzdělávací programy, které informují sportovce o škodlivých účincích dopingových látek a důsledcích porušení pravidel. Dalšími aktivitami může být poskytování tréninků v oblasti etiky ve sportu a vytváření prostředí, které odmítá toleranci dopingového chování.

Nespecifická primární prevence se zaměřuje na aktivity, které nepřímo přispívají k prevenci (MŠMT 2010, s. 8, 9). To může zahrnovat podporu zdravého životního stylu, vzdělávání o výživě a stravovacích návycích, a programy podporující pozitivní sociální chování a sebeovládání. Důraz se klade na vytváření prostředí, které sportovcům nabízí alternativní způsoby, jak dosáhnout úspěchu a naplnění bez užívání dopingových látek.

6.2 Sekundární prevence

Sekundární prevence se zaměřuje na identifikaci a intervenci u osob, které jsou ohroženy rizikovým chováním (MŠMT 2010, s. 9). V sekundární prevenci proti dopingů to může zahrnovat pravidelné dopingové testy, monitorování a vyhledávání neobvyklých vzorců chování nebo výkonů, které by mohly naznačovat užívání dopingů. Dále může být

součástí sekundární prevence vzdělávání trenérů, lékařů a dalších členů sportovního týmu o rozpoznávání a prevenci dopingového chování.

6.3 Terciální prevence

Terciální prevence dopingů se zaměřuje na poskytování pomoci a podpory jedincům, kteří již s užíváním dopingů začali nebo mají zkušenost s jeho užíváním. Cílem této prevence je minimalizovat škody způsobené dopingem a pomoci jednotlivcům opustit nebo omezit jeho užívání a také předcházet negativním důsledkům rizikového chování (NZIP 2023)

7 Charakteristika sportovního výkonu z hlediska faktorů, které jej ovlivňují.

Výkon jako takový bychom mohli označit za fyzikální veličinu označující určitou aktivitu vykonanou za určitý čas. Sportovní výkon je poté spjatý s aktivitou pohybovou, která může být ovlivněna celou řadou faktorů.

Faktory ovlivňující sportovní výkon lze rozdělit do pěti skupin, a to na techniku, psychiku, taktiku, somatické faktory a pohybové schopnosti. V technice se rozdělují dvě základní dovednosti, a to speciální a pohybové. Jako druhou máme psychiku, kam spadá motivace, emoce a adaptace. Do třetí skupiny faktorů řadíme taktiku, kde se probírá taktické myšlení, předvídatost a analytické schopnosti a v neposlední řadě hovoříme o skupině somatických faktorů a také pohybových schopností, kterým se bude autor práce věnovat podrobněji v následujících podkapitolách (Bernaciková 2023).

7.1 Silová schopnost

První z pohybových schopností, kterou zmíníme je schopnost silová, jež popisuje Jebavý (2017, s. 13) jako *pohybovou činnost, kdy svalovou kontrakcí překonáváme odpor, který je vyšší než určitá norma běžné pohybové činnosti.*

Rychlá síla je charakteristická opakujícím se prováděním pohybů s vysokou intenzitou a relativně nízkým odporem. Jeho cílem je dosáhnout vysokého zrychlení pomocí silových impulzů, přičemž nedochází k dosažení nejvyšší možné hodnoty zrychlení vzhledem k brzdění pohybu na konci aktivní fáze. Tím se dosahuje komplexního rozvoje síly, rychlosti a koordinace, což je klíčové zejména pro sportovce, kteří potřebují rychlé a výbušné pohyby (Jebavý 2017, s. 22).

Explozivní síla je definována jako schopnost provádět pohyby bez cyklu s maximálním zrychlením v co nejkratším čase. Tento typ síly je charakterizován vysokou intenzitou získávání rychlosti v krátkém časovém úseku. Trénink explozivní síly se zaměřuje na rozvoj schopnosti vyvinout co největší sílu během co nejkratší doby, což je důležité zejména pro sporty vyžadující rychlé a prudké pohyby. Cílem je maximalizovat sílu a rychlost v krátkém časovém intervalu, což přispívá k celkovému výkonu a výkonnosti sportovce (Jebavý 2017, s. 22).

Vytrvalostní síla se obecně projevuje dlouhotrvající svalovou kontrakcí s odporem, který není maximální. Tento typ síly je spojen se schopností vydržet opakovanou aktivitu po

delší dobu nebo udržet konstantní úroveň výkonu při dlouhodobém fyzickém úsilí. Trénink vytrvalostní síly se zaměřuje na zlepšení svalové vytrvalosti a schopnosti udržet výkon po delší dobu. To může zahrnovat cvičení s nižší intenzitou a vyšším počtem opakování. Cílem je zvyšovat odolnost svalů vůči únavě a zlepšit jejich schopnost pracovat efektivně i při dlouhodobém výkonu (Jebavý 2017, s. 22).

7.2 Rychlostní schopnost

Rychlostní schopnost zahrnuje krátkodobou činnost, jejímž cílem je překonat krátkou vzdálenost v co možná nejkratší době (Perič, Dovalil 2010, s. 16). Stejně, jako tomu bylo u schopností silových, i v tomto případě můžeme zmínit rozdělení na:

- reakční rychlostní schopnost
- akční rychlostní schopnost, která se dále dělí na akcelerační a frekvenční rychlostní schopnost (Perič, Dovalil 2010, s. 16).

Reakční rychlostní schopnost představuje co nejrychlejší reakci na určitý signál, tj. reakci na signál v co nejkratším čase. Pod pojmem akční rychlostní schopnost poté sledujeme schopnost provést pohyb v co nejkratším čase od začátku pohybu. Akcelerační rychlostní schopnost pak sleduje zrychlování a schopnost frekvenční opakování, tedy schopnost provádět pohyb ve stálé frekvenci po určitou dobu (Perič, Dovalil 2010, s. 16).

7.3 Vytrvalost

Další z pohybových schopností je vytrvalost, tedy schopnost překonávat únavu a vykonávat dlouhodobě pohybovou činnost určité intenzity neboli schopnost se pohybovat delší časový úsek v co nejvyšší intenzitě (Perič, Dovalil 2010, s. 16).

Vytrvalost můžeme rozdělit dle několika hledisek. Podle zapojení svalových skupin máme vytrvalost celkovou a lokální. V celkové vytrvalosti pracují většinou 2/3 svalstva a v lokální je to méně než 1/3 svalstva. Dále můžeme zmínit druhy vytrvalosti dle svalové kontrakce, a to dynamickou a statickou. Třetí skupinou jsou druhy vytrvalosti odvíjející se od délky trvání činnosti, to zahrnuje vytrvalost dlouhodobou, střednědobou, krátkodobou a rychlostní. Dlouhodobá trvá 8–10 minut a energie je zajišťována ze zóny O₂. Střednědobá trvá 3–8 minut a energeticky je zajišťována LA-O₂ zónou. Krátkodobá trvá 2–3 minuty a energetické zabezpečení se uskutečňuje skrze LA zónu. Rychlostní trvá do 20 sekund a energetické zajištění zajišťuje zóna ATP-CP (Perič, Dovalil 2010, s. 107).

8 Historie dopingu v cyklistice

První zmínka o dopingu se datuje do roku 1889, kdy se poprvé slovo doping objevuje v anglických slovnících. Značila směs opia a narkotik, která se podávala dostihovým koním.

Velký zlom v rozšíření používání posilujících látek mezi sportovci představovala především druhá světová válka. Po ní se totiž mezi sportovci začaly běžně užívat látky, které byly původně vyvinuty pro potřeby vojáků. Tento trend vedl k rapidnímu nárůstu počtu případů dopingových zneužití a bohužel také k několika tragickým úmrtím.

Jedním z příkladů tragického konce sportovní kariéry byl případ 25letého cyklisty, který zemřel během závodu na 191 kilometrů v roce 1959. Vyšlo najevo, že před závodem užil "posilující" směs obsahující černou kávu, benzedrin a pervitin, přičemž k tomu ještě přidal amfetamin. Tento případ ukázal na alarmující trend v používání nebezpečných látek v rámci sportovních aktivit a podtrhl naléhavou potřebu regulace a kontroly dopingových praktik. (Hnízdil 2000)

V roce 1960 na olympijských hrách přišlo na řadu, kvůli užití dopingu další úmrtí, tentokrát při týmové časovce zkolaboval a spadnul z kola dánský cyklista Knud Enemark Jensen. Při následné pitvě se zjistilo, že měl v těle obsažen lék na rozšíření cév a snížení krevního tlaku Ronicol. Tímto úmrtím začal Mezinárodní olympijský výbor výzkum požívání dopingu ve sportu (Heijmans, aj. 2011).

V roce 1963 učinil Mezinárodní olympijský výbor (MOV) významný krok v boji proti dopingu tím, že vydal první pravidla o dopingu obsahující seznam zakázaných látek. Téhož roku Rada Evropy vystoupila poprvé proti užívání dopingu a snažila se definovat tento problém, avšak definice zůstala nedokonalá. O čtyři roky později, v roce 1967, byla založena Lékařská komise MOV, což bylo důležité gesto směrem k regulaci a monitorování dopingových praktik ve sportu. V tomto roce přichází na řadu další tragédie spojená se silniční cyklistikou na Tour de France, kde umírají na předávkování amphetaminem Knud Jensen a Tom Simpson (Jesche, aj. 2002)

Následně došlo k průlomům v oblasti antidopingových testů. V roce 1976 byly vyvinuty testy schopné odhalit anabolické steroidy v moči, což byl významný milník v boji proti dopingu. Tyto testy byly poprvé aplikovány na Letních olympijských hrách v Montrealu v roce 1976, jak uvádí Jesche a spol. (2002).

V České republice se prvním krokem směrem k eliminaci dopingu stala legalizace Československého antidopingového výboru v roce 1991. Tento výbor vydal "Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu", které sloužily jako základ pro boj proti dopingu v českém sportovním prostředí.

V roce 1993 vydal tento výbor Českou chartu proti dopingu a o dva roky později, v roce 1995, přijal Evropskou antidopingovou konvenci, jak zdůrazňují Jesche a spol. (2002). Tyto kroky demonstrovaly snahu České republiky přistoupit k mezinárodním standardům v oblasti boje proti dopingu a zajistit čistotu sportu na domácí úrovni.

8.1 Festina

V roce 1998 došlo k výbuchu kontroverze ve stáji Festina, když byl masér Voet přistižen krátce před začátkem Tour de France na hranicích mezi Francií a Belgií v autě týmu, které obsahovalo ampule nedovoleného podpůrného prostředku EPO. Festina byla rychle vyloučena ze závodu. Během Tour byl však zaveden přísný dohled policie, která neustále monitorovala jezdce a prováděla prohlídky jejich hotelových pokojů. (IDNES 2000)

Vyšetřování se rozšířilo i na další týmy, včetně Deutsche Telekom, kde byl přítomen vítěz Tour de France z roku 1996 Bjarné Riis. Riis úspěšně dokázal zakázané látky před kontrolou policie zlikvidovat tak, že je spláchnul do záchodu. Po ukončení své kariéry v roce 2007 přiznal užívání dopingu během celé své profesionální dráhy (IDNES 2010)

V důsledku této události bylo zahájeno rozsáhlé vyšetřování, v jehož průběhu byli jezdci vyslýcháni na policejní stanici, což vyvolalo vlnu nevole v pelotonu a vyústilo v krátkodobou stávku během další etapy závodu. Důsledkem tohoto skandálu byla zasažena pověst cyklistiky jako sportu zasaženého dopingem, což vedlo k úbytku sponzorů podporujících týmy v této disciplíně. V reakci na tuto situaci začaly týmy do svých smluv s jezdci zahrnovat klauzule, které umožňovaly jejich dočasné pozastavení v případě podezření z užívání dopingu a v případě prokázané viny pak byli okamžitě propuštěni. Organizace ASO, která stojí za pořádáním Tour de France, také rozhodla, že stáje s historií dopingu nebudou moci v dalších letech závodu startovat (Heijmans, aj. 2011).

8.2 Lance Armstrong

Když se mluví o problémech s dopingem v cyklistice, je prakticky nevyhnutelné připomenout jméno Lance Armstronga. Tento výjimečný americký cyklista prošel neuvěřitelným příběhem, když bojoval s rakovinou a poté se vrátil do závodního světa, aby vyhrál Tour de France – a to nejen jednou, ale sedmkrát po sobě. Jeho vítězství se stala

legendárními a symbolizovala odhodlání, vůli a sílu lidského ducha. Armstrongova cesta k vrcholu a jeho následný pád kvůli dopingů je nezapomenutelnou kapitolou v historii cyklistiky.

Lance Armstrong byl vždy veřejně známý jako odpůrce dopingů, ale již od jeho prvních úspěchů na Tour de France byl podezříván z užívání zakázaných látek. Toto podezření bylo přivedeno na světlo investigativním novinářem Davidem Walshem z novin The Sunday Times. Walshova práce vedla k šíření povědomí o Armstrongovo podezřelých aktivitách. Později byla tato problematika zpracována do filmu The Program, který detailně popisuje Armstrongovu kontroverzní kariéru a jeho doprovodné skandály. V dopingů okolo Lance Armstronga sehrál klíčovou roli italský lékař Michele Ferrari, který se stavěl k dopingů velmi liberálně a znal techniky, jak obejít antidopingová opatření. Jedním z těchto triků bylo ředění krve infúzemi fyziologického roztoku před testováním, což bylo účinným způsobem, jak zakrýt užívání zakázaných látek. Armstrong nebyl nikdy přistižen s pozitivním dopingovým testem, tedy s výjimkou jediného pozitivního výsledku na kortizol v roce 1999, který obhájil tím, že kortizol užil v masti na opruzeniny. Díky svému vlivu na Světovou cyklistickou unii (UCI) byl schopen skrýt tento pozitivní výsledek. Armstrong ukončil kariéru v roce 2005 jako sedminásobný vítěz Tour de France a nejuznávanější cyklista světa. Nicméně se vrátil k závodění v roce 2009 a v důsledku střetů s bývalými kolegy, jako jsou Floyd Landis a Tyler Hamilton, a pokračujícího vyšetřování Davida Walsche ho začala vyšetřovat Americká antidopingová agentura (USADA). Někteří Armstrongovi bývalí kolegové pod tlakem USADA nakonec vypovídali proti němu a odhalili jeho dopingové praktiky. USADA Armstrongovi nabídla příležitost k přiznání, ale on tuto možnost odmítl. V roce 2013 se však Armstrong přiznal v televizní show Oprah Winfrey k užívání EPO, kortizolu, růstového hormonu, testosteronu a krevních transfúzí během celé své kariéry. Tím byl zbaven všech sedmi titulů z Tour de France a doživotně vyloučen ze sportu (Frears 2015).

8.3 Alberto Contador

Dalším, kdo přišel o svůj triumf na Tour de France z roku 2010, je španělský jezdec Alberto Contador. Ten byl podobně jako Armstrong obviněn z užívání dopingů. Během Tour de France byl testován na doping a bylo u něj nalezeno malé množství Clenbuterolu. Zpráva vyšla na povrch až o dva měsíce později, kdy se Contador na tvrzení, „že užíval zakázané látky“ bránil tím, „že pozřel kontaminované maso“ a tím pádem se jeho případ dlouho řešil. V průběhu vyšetřování mu nebyla zastavena činnost a on tak během roku vyhrál Giro

d'Italia. Poté v roce 2012 dostal 2 roky zákazu činnosti a ty mu byly zpětně odečteny od Tour de France 2010. Jeho výsledky z období, kdy probíhalo vyšetřování jeho případu, byly zrušeny a on se mohl opět zapojit do závodů až v druhé polovině sezóny 2012 (IDNES 2012).

9 Metodika anketního šetření

V praktické části bakalářské práce byla využita metoda anketního šetření. Metodika anketního šetření v praktické části bakalářské práce zahrnovala několik klíčových kroků. Nejprve byly jasně stanoveny cíle výzkumu, které směřovaly k porozumění postojů a informovanosti jezdců silniční a horské cyklistiky v kategoriích Elite a U23 v Libereckém kraji, v otázkách používání dopingu v cyklistice. Dále byly navrženy otázky anketního šetření, které přesně reflektovaly tyto cíle a byly relevantní pro sledovanou problematiku. K vytváření ankety jsem používal přímo antidopingovou agenturu ADEL-WADA, kde jsem úspěšně absolvoval testování a školení a tím pádem jsem hledal inspiraci převážně na tomto internetovém portálu.

Pro výběr vzorku byla použita specifická kritéria, a to jezdci silniční a horské cyklistiky v kategoriích Elite a U23 v Libereckém kraji. Tento krok zajišťoval, že získané odpovědi jsou relevantní a reprezentativní pro sledovanou skupinu respondentů.

Samotný sběr dat byl realizován online, což umožnilo efektivní a rychlou komunikaci s respondenty. Respondenti byli osloveni s formulovanými otázkami prostřednictvím online platformy, kde mohli pohodlně odpovídat na dané dotazy.

Z hlediska zachování anonymity respondentů byly zaznamenány odpovědi zcela anonymně. Tato opatření byla přijata s ohledem na důvěrnost a ochranu osobních údajů respondentů a byla v souladu s platnými právními předpisy. Po dokončení sběru dat následovala analýza získaných informací s cílem porozumět postojům a zkušenostem jezdců. Data byla vyhodnocena a interpretována za účelem identifikace klíčových poznatků, které byly dále prezentovány v praktické části bakalářské práce.

Tato metodika anketního šetření umožnila systematický a strukturovaný přístup k získání relevantních informací od vybrané cílové skupiny respondentů a poskytla důležité poznatky pro dosažení cílů výzkumu.

9.1 Vyhodnocení

V Libereckém kraji je registrováno v kategorii U23 a Elite celkem 11 oddílů v silniční a horské cyklistice.

Silniční cyklistika je disciplína, která se odehrává na silnicích většinou s asfaltovým povrchem. Je známá svou rychlostí a dlouhými trasami, které často zahrnují závody jako Grand Tours (např. Tour de France), kde jezdci soutěží ve více etapách, často přes celé státy.

Silniční cyklistika vyžaduje od jezdců vysokou výdrž, rychlost a taktiku, protože závody často zahrnují různé terény a klimatické podmínky.

Horská cyklistika se odehrává mimo silnice, obvykle po stezkách, lesních cestách nebo horských trasách. Je charakterizována strmými stoupáními, technickými sjezdy a často i nevyzpytatelnými terény. Horská cyklistika může zahrnovat různé disciplíny, jako jsou cross-country (XC), enduro, downhill (DH) nebo trailové jízdy. Tato disciplína vyžaduje od jezdce schopnost řídit kolo v náročných podmínkách, sílu a odvahu pro překonání terénních překážek a rychlost pro soutěžní části.

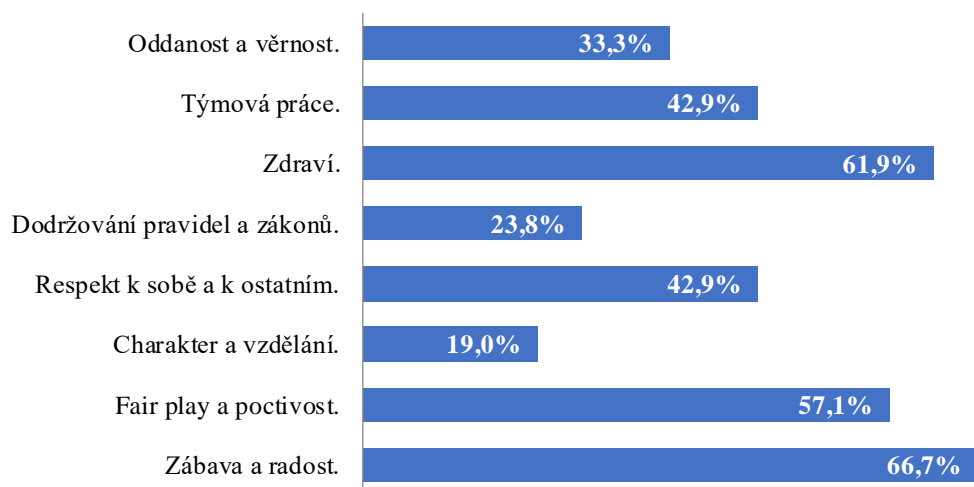
Byli osloveni všichni jezdci kategorie Elite a U23 silniční a horské cyklistiky (celkem 48 jezdců). Věková kategorie U23 začíná obvykle od 19 let. Cyklisté mohou soutěžit v této kategorii od okamžiku, kdy dosáhnou věku 19 let, až do svých 23. narozenin. Poté jsou považováni za závodníky v kategorii Elite.

Z celkového počtu 48 jezdců odpovědělo 21, což představuje návratnost 43,75 %.

Otázka 1 – Které hodnoty spojené s čistým sportem jsou pro vás nejdůležitější?

Otázka číslo jedna byla koncipována jako uzavřená zaškrťovací otázka a respondenti mohli označit více odpovědí. Výsledky odpovědí na otázku týkající se hodnot spojených s čistým sportem poskytují zajímavý pohled na to, co respondenti považují za klíčové. Nejvíce respondentů (66,7 %) označilo zábavu a radost jako nejdůležitější hodnotu, což naznačuje, že pro většinu z nich je sport primárně záležitostí potěšení a radosti z aktivit. Dále 57,1 % respondentů upřednostnilo fair play a poctivost, což ukazuje na důraz kladený na etické a spravedlivé chování v rámci sportovního prostředí. Zajímavé je také zjištění, že pro 42,9 % respondentů je důležitý respekt k sobě a k ostatním, což naznačuje, že sociální aspekty a vzájemná úcta hrají v jejich vnímání sportu významnou roli. Dále 42,9 % respondentů zvýraznilo také zdraví jako významnou hodnotu spojenou s čistým sportem, což podtrhuje důležitost zdravého životního stylu a péče o fyzickou kondici. Naopak nižší procento respondentů vybralo hodnoty jako charakter a vzdělání (19 %), dodržování pravidel a zákonů (23,8 %), týmovou práci (42,9 %) a oddanost a věrnost (33,3 %), což může naznačovat, že tyto aspekty jsou pro ně méně významné v kontextu sportu, ačkoliv stále mají svůj podíl na celkovém vnímání čistého sportovního prostředí.

Které hodnoty spojené s čistým sportem jsou pro vás nejdůležitější?

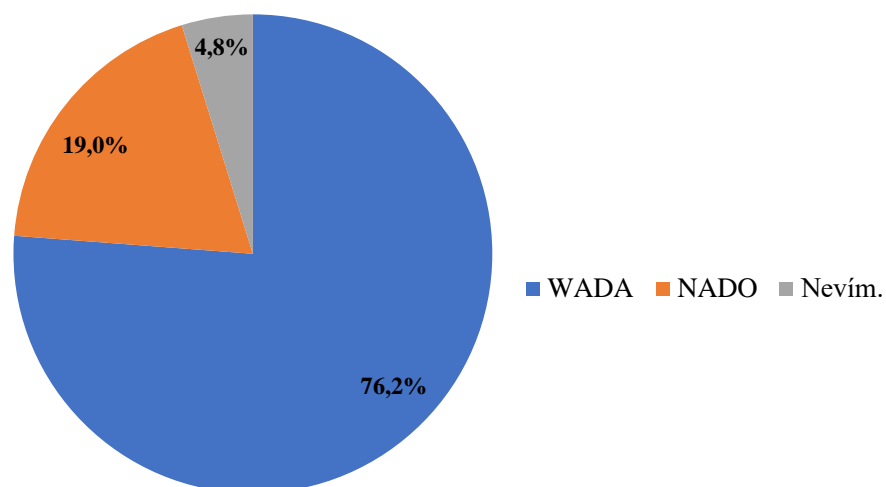
Graf 1: Otázka 1

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 2 – Víte, kdo je globálním koordinátorem boje proti dopingu?

Otázka číslo dvě byla strukturována jako uzavřená zaškrťovací otázka a respondenti mohli označit pouze jednu odpověď. Výsledky odpovědí na otázku o globálním koordinátorovi boje proti dopingu naznačují výraznou povědomost o Světové antidopingové agentuře (WADA) mezi respondenty. Téměř tři čtvrtiny respondentů (76,2 %) správně identifikovaly WADA jako hlavního globálního koordinátora. To ukazuje na širokou znalost a povědomí o úloze a důležitosti WADA v boji proti dopingu ve sportu. Nicméně, není zanedbatelný ani význam Národních antidopingových organizací (NADO), které byly identifikovány 19 % respondentů, což ukazuje na určitou úroveň povědomí o roli regionálních nebo národních organizací v této oblasti. Na druhou stranu, 4,8 % respondentů uvedlo, že neví, kdo je globálním koordinátorem boje proti dopingu, což může naznačovat potřebu dalšího vzdělávání nebo osvěty v této oblasti.

Víte, kdo je globálním koordinátorem boje proti dopingu?

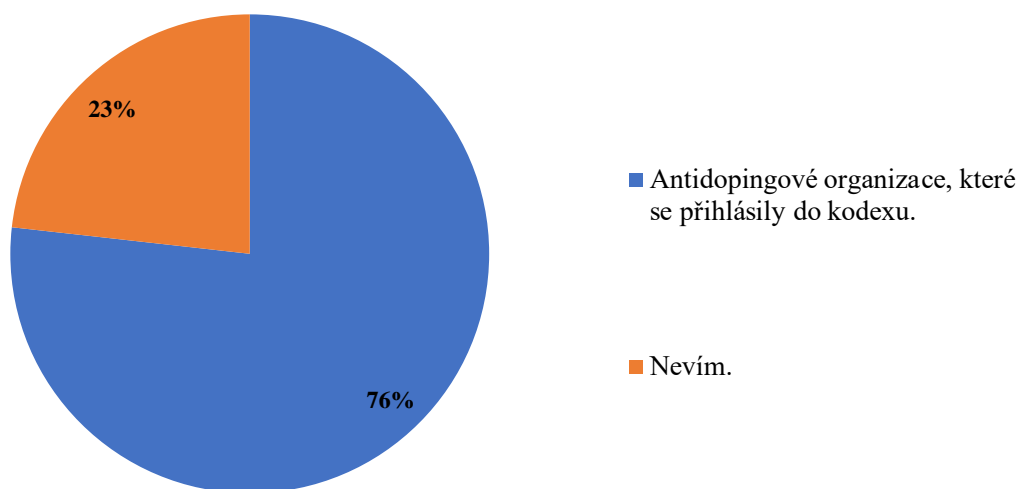
Graf 2: Otázka 2

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 3 – Kdo se nazývá signatářem kodexu?

Otázka byla navržena jako otevřená a výsledky ukazují zajímavé poznatky ohledně povědomí respondentů o signatářích kodexu. Zatímco většina (76 %) správně identifikovala signatáře jako antidopingové organizace, které se přihlásily do kodexu, 23 % odpovědělo, že neví. Tato data poukazují na určitou míru neznalosti části populace ohledně účastníků tohoto kodexu, což může mít důsledky pro jeho efektivitu a šíření povědomí o důležitosti antidopingových opatření.

Kdo se nazývá signatářem kodexu?

Graf 3: Otázka 3

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 4 – Jakým organizacím máte povinnost odevzdávat informace o místě pobytu?

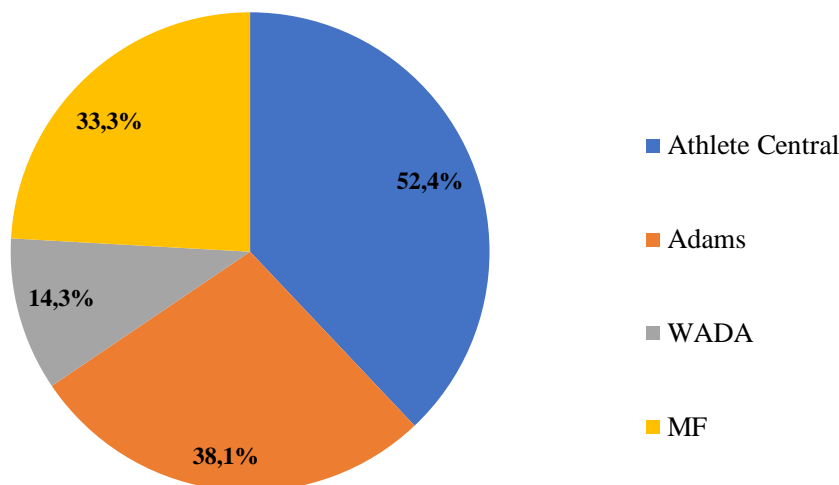
Otázka byla strukturována jako uzavřená zaškrťovací otázka a respondenti mohli označit více odpovědí. Výsledek odpovědí na otázku představuje zajímavý pohled na povědomí respondentů o záležitostech týkajících se antidopingových pravidel a administrativy. Z analýzy odpovědí vyplývá, že nejvíce respondentů uvedlo Athlete Central (52,4 %) jako organizaci, které mají povinnost odevzdávat informace o místě pobytu. Tato odpověď naznačuje, že Athlete Central je v jejich vnímání hlavním subjektem zodpovědným za tuto problematiku.

Dále 38,1 % respondentů uvedlo Adams jako relevantní organizaci. Adams (Anti-Doping Administration & Management System) je světově uznávaný systém pro správu a administraci antidopingových pravidel a procesů, což naznačuje, že část respondentů je obeznámena s touto platformou a její rolí v evidenci míst pobytu sportovců.

Odpovědi 14,3 % WADA (Světová antidopingová agentura) a 33,3 % MF (Mezinárodní federace) jsou poněkud nečekané, což může poukazovat na určitou míru zmatku nebo nepochopení tématu. WADA má roli v regulaci antidopingových pravidel

a politiky na celosvětové úrovni, zatímco Ministerstvo financí nemá přímý vztah k této problematice, což naznačuje možnou chybu v interpretaci otázky nebo nedostatek informací u části respondentů.

Jakým organizacím máte povinnost odevzdávat informace o místě pobytu?

Graf 4: Otázka 4

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 5 – Které z následujících informací musí být zahrnuty ve vašich informacích o místě pobytu?

Otázka byla formulována jako uzavřená zaškrťávací otázka a respondenti mohli označit více odpovědí. Výsledky naznačují, jaký význam přiřkládají respondenti jednotlivým informacím. Zjištění lze interpretovat následovně:

Nejvyšší podíl (90,5 %) respondentů uvádí, že je důležité specifikovat šedesátiminutový časový úsek, kdy jsou dostupní a přístupní pro testování. Toto naznačuje vysoký stupeň důležitosti dostupnosti a přístupnosti pro testování na daném místě.

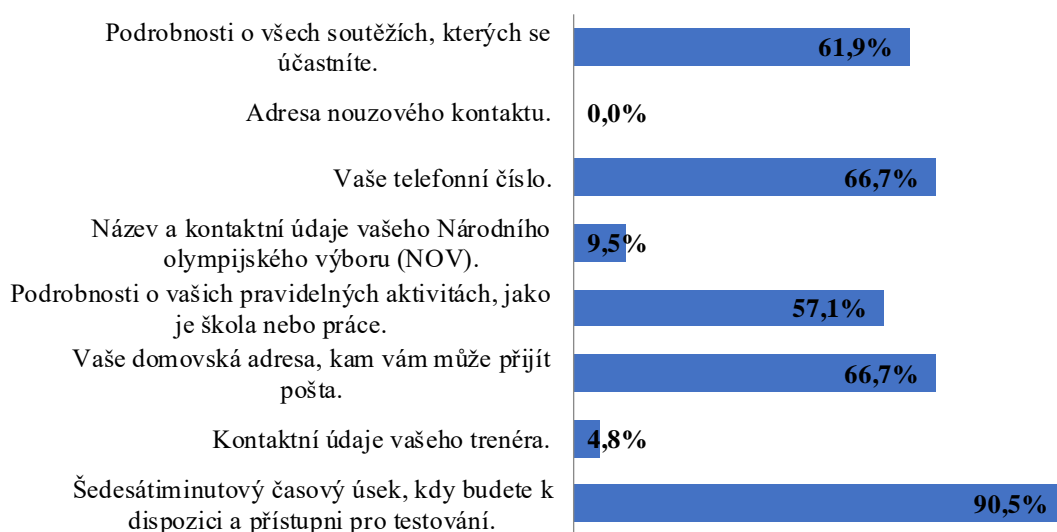
Na druhém místě je uváděná informace o vašich pravidelných aktivitách (57,1 %), což ukazuje na význam znalosti aktuálních závazků respondentů, jako je práce nebo škola.

Dále je zjištěno, že 66,7 % respondentů považuje za důležité zahrnout do informací místo pobytu a telefonní číslo.

Název a kontaktní údaje Národního olympijského výboru (NOV) je považován za relevantní pouze 9,5 % respondentů.

Adresa nouzového kontaktu, kontaktní údaje trenéra a podrobnosti o soutěžích, kterých se účastníte, jsou označeny jako méně důležité, protože žádný respondent je nevybral.

Které z následujících informací musí být zahrnuty ve vašich informacích o místě pobytu?

Graf 5: Otázka 5

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 6 – Která z následujících organizací může testovat sportovce? Vyberte vše, co platí.

Otázka byla strukturována jako uzavřená zaškrťovací otázka a respondenti měli umožněno vybrat všechny položky, které považují za platné v rámci dané otázky. Výsledek odpovědí na otázku, která z následujících organizací může testovat sportovce, je následující:

90,5 % respondentů uvedlo, že Národní antidopingové organizace mohou testovat sportovce. Tento vysoký podíl naznačuje silnou důvěru v roli národních antidopingových organizací při provádění testů na sportovcích.

57,1 % respondentů uvedlo, že MEO (organizátoři významných akcí) může testovat sportovce. I když tento podíl není tak vysoký jako u národních antidopingových organizací, naznačuje, že někteří respondenti považují MEO za možnou instituci pro testování sportovců.

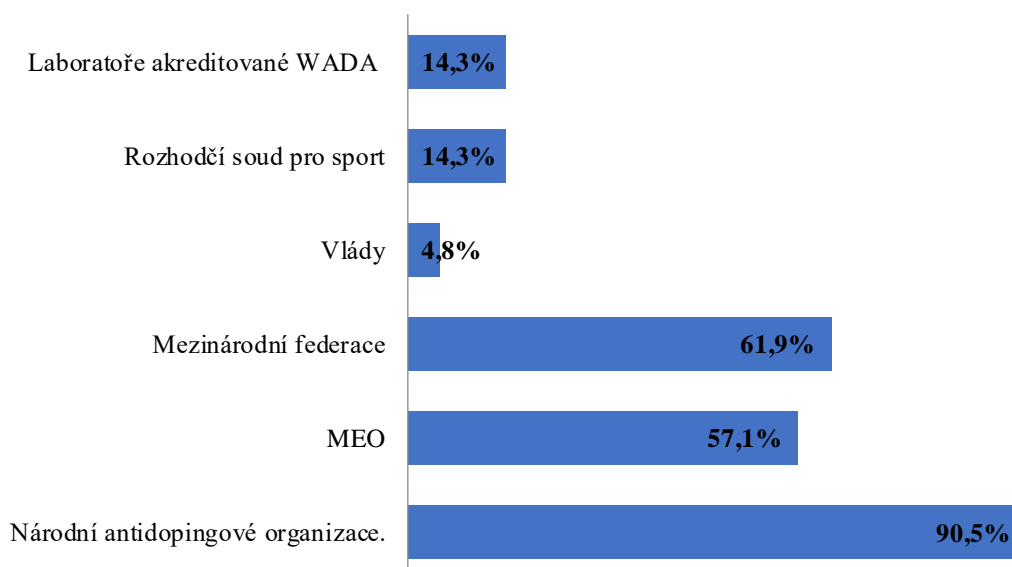
61,9 % respondentů uvedlo, že Mezinárodní federace může testovat sportovce. To ukazuje na důvěru v mezinárodní sportovní federace v této roli.

4,8 % respondentů uvedlo, že vlády mohou testovat sportovce. Tento nízký podíl naznačuje, že většina respondentů nevnímá vlády jako hlavní subjekt pro provádění dopingových testů na sportovcích.

14,3 % respondentů uvedlo, že Rozhodčí soud pro sport může testovat sportovce. Tento podíl je relativně nízký, což může naznačovat nižší povědomí o roli tohoto subjektu v provádění dopingových testů.

14,3 % respondentů uvedlo, že laboratoře akreditované WADA mohou testovat sportovce. I když tato možnost byla uvedena, není to dominantní odpověď, což může signalizovat nedostatek informovanosti o roli laboratoří v provádění testů na sportovcích.

Která z následujících organizací může testovat sportovce? Vyber vše, co platí.

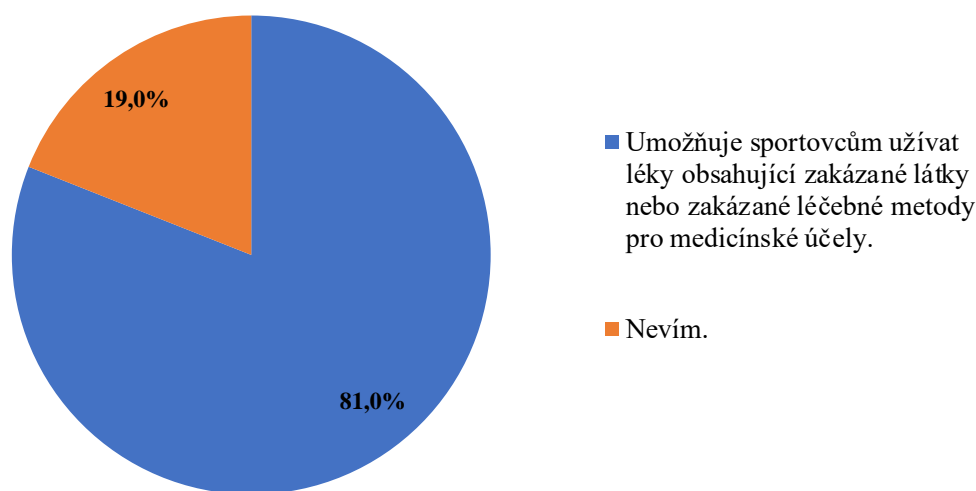
Graf 6: Otázka 6

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 7 – Co v dopingu znamená "terapeutická výjimka"?

Otázka týkající se terapeutické výjimky byla sestavena jako otevřená a výsledky naznačují, že většina respondentů, konkrétně 81 %, chápe terapeutickou výjimku jako mechanismus, který umožňuje sportovcům užívat léky obsahující zakázané látky nebo zakázané léčebné metody pro medicínské účely. To naznačuje, že povědomí o tomto konceptu je ve sportovním prostředí rozšířené a že sportovci vnímají terapeutickou výjimku jako důležitý nástroj pro zachování svého zdraví a schopnosti zúčastnit se soutěží, aniž by porušovali pravidla proti doping. Na druhou stranu, 19 % respondentů odpovědělo, že neví, co terapeutická výjimka znamená. Tato skupina respondentů by mohla vyžadovat další informace nebo osvětlení této problematiky, což by mohlo pomoci zlepšit povědomí a pochopení v této oblasti.

Co v dopingu znamená "terapeutická výjimka"?

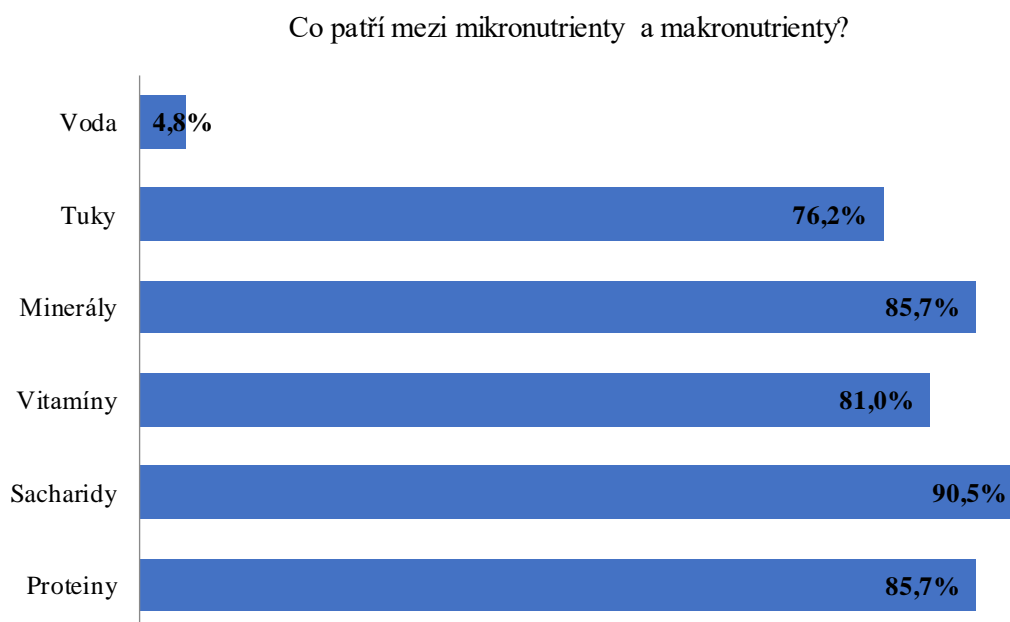
Graf 7: Otázka 7

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 8 – Co patří mezi mikronutrienty a makronutrienty?

Otázka byla formulována jako uzavřená s možností zaškrtnutí a respondentům bylo umožněno vybrat více možností z nabízených položek. Výsledky odpovědí na otázku týkající se mikronutrientů a makronutrientů naznačují, že respondenti mají poměrně dobré

povědomí o základních složkách výživy. Nejvyšší znalost byla prokázána v oblasti sacharidů, kde 90,5 % respondentů správně identifikovalo tuto složku jako makronutrient. Podobně vysoký podíl správných odpovědí byl zaznamenán u bílkovin (85,7 %) a minerálů (85,7 %). Tuky, další z makronutrientů, byly správně identifikovány 76,2 % respondentů. Voda, která není ani mikronutrientem ani makronutrientem, byla označena 4,8 % respondentů.

Graf 8: Otázka 8

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 9 – Co byste měli dělat před užitím doplňku?

Otázka byla sestavena jako uzavřená s možností vybrat více položek. Výsledky odpovědí na otázku devět naznačují několik klíčových bodů, které by měl každý sportovec zvážit před zahájením užívání doplňků. Nejčastěji uváděnými odpověďmi bylo vyhledání rady lékařského odborníka (81 %) a zeptání se na dávkování (81 %). To ukazuje na důležitost individuální konzultace s lékařem, který může poskytnout cenné informace a doporučení v souladu s konkrétními potřebami a zdravotním stavem sportovce.

Dalším důležitým krokem je prozkoumání samotného doplňkového produktu a jeho složek, což bylo uvedeno jako důležité pro 90,5 % respondentů. Tento postup může pomoci

identifikovat potenciální rizika spojená s užíváním doplňků a poskytnout jasnější představu o jejich účinnosti a bezpečnosti.

Méně často uváděnými odpověďmi bylo poradenství od dalších sportovců (4,8 %) a požádání trenéra o potvrzení bezpečnosti doplňku (9,5 %). Tyto odpovědi ukazují na možnost získání zkušeností z komunity sportovců a podporu od trenéra, která může být doplňková k profesionálnímu lékařskému poradenství, ale neměla by být jediným zdrojem informací.

Graf 9: Otázka 9

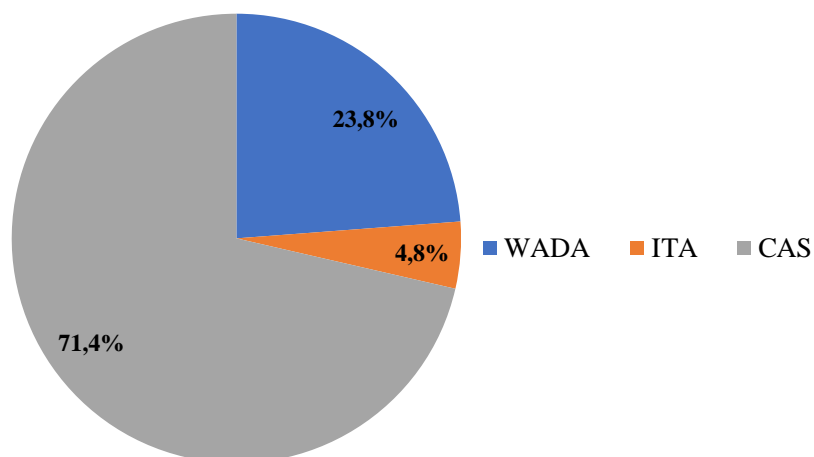
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 10 – Pokud se chce sportovec mezinárodní úrovně odvolat proti rozhodnutí na nejvyšším stupni, na kterou organizaci by se měl obrátit?

Otázka byla formulována jako uzavřená s možností výběru pouze jedné varianty. Výsledek odpovědí na otázku o tom, na kterou organizaci by se měl obrátit sportovec mezinárodní úrovně v případě odvolání proti rozhodnutí na nejvyšším stupni, poskytuje zajímavý pohled na preferované instituce v oblasti řešení sporů ve sportu. Získaná data naznačují, že většina respondentů, konkrétně 71,4 %, preferuje odvolání k Soudnímu arbitrážnímu soudu pro sport (CAS). Tato volba pravděpodobně reflektuje důvěru v CAS jakožto nezávislý a specializovaný soudní orgán s rozsáhlými zkušenostmi v oblasti sportovních sporů a řešení pravidel. 23,8 % respondentů by se obrátilo na Světovou

antidopingovou agenturu (WADA) a menší podíl respondentů (4,8 %) by se podle výsledků ankety obrátil na Mezinárodní testovací agenturu (ITA).

Pokud se chce sportovec mezinárodní úrovni odvolat proti rozhodnutí na nejvyšším stupni, na kterou organizaci by se měl obrátit?

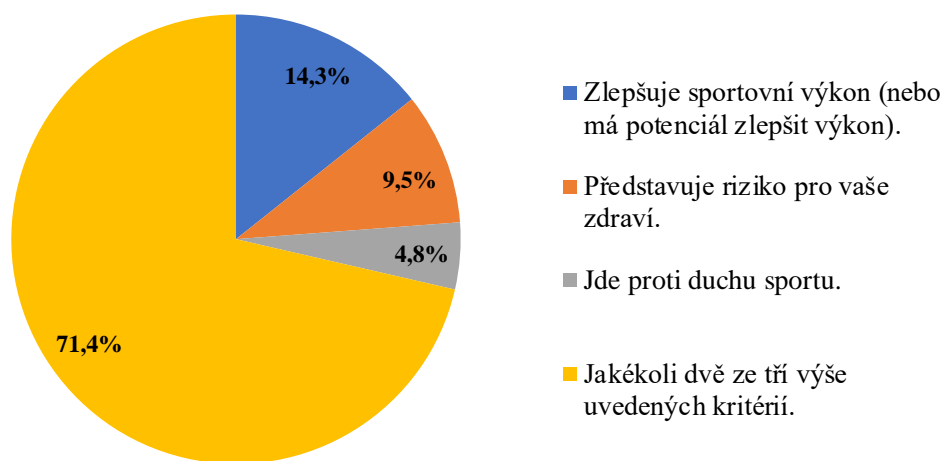
Graf 10: Otázka 10

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 11 – Které z následujících kritérií musí látka splňovat, aby byla zařazena na seznam?

Otázka byla sestavena jako uzavřená s možností označit pouze jednu položku. Z výsledků lze vyčíst, že nejvíce respondentů (71,4 %) se shodlo na tom, že k zařazení na seznam je třeba splnit jakékoli dvě ze tří stanovených kritérií. Tento výsledek naznačuje důležitost kombinace kritérií a flexibilitu při hodnocení látek pro zařazení na Seznam. Dále bylo zjištěno, že zlepšení sportovního výkonu nebo potenciál takového zlepšení je druhým nejdůležitějším kritériem s odpověďmi zastupujícími 14,3 %. Tímto je potvrzena významná role sportovního výkonu při posuzování látek a jejich dopadu na sportovní činnost. Méně respondentů (9,5 %) označilo jako důležité kritérium riziko pro zdraví, což však stále představuje relevantní faktor při hodnocení bezpečnosti a vhodnosti látek pro sportovní využití. Jedině 4,8 % respondentů se shodlo na tom, že kritérium jít proti duchu sportu je klíčové pro zařazení látky na Seznam, což naznačuje, že tento aspekt není považován za příliš významný ve srovnání s ostatními kritérii.

Které z následujících kritérií musí látka splňovat, aby byla zařazena na Seznam?

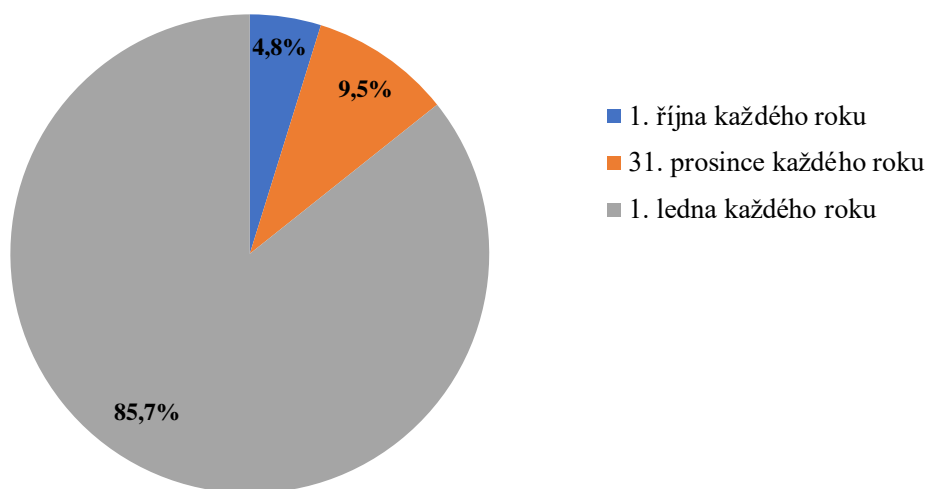
Graf 11: Otázka 11

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 12 – Kdy vstupuje v platnost nový seznam zakázaných látek pro další rok?

Otázka byla strukturována jako uzavřená zaškrťovací otázka a respondenti mohli označit pouze jednu odpověď. Výsledek odpovědí na otázku je jednoznačný. Více než 85 % respondentů uvádí, že nový seznam vstupuje v platnost 1. ledna každého roku. Tato odpověď naznačuje silné povědomí respondentů o tomto procesu. Tato jednotnost může být důležitá pro správné dodržování předpisů a zajištění, že všichni zúčastnění mají aktuální informace o zakázaných látkách.

Kdy vstupuje v platnost nový seznam zakázaných látek pro další rok?

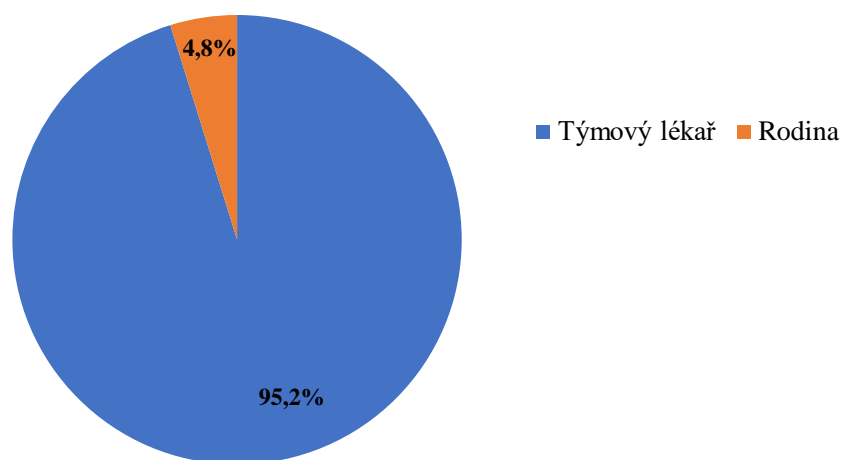
Graf 12: Otázka 12

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 13 – Za kým půjdete, když si nebudete jisti svými léky, které potřebujete brát kvůli nachlazení?

Výsledek této otázky nabízí zajímavý pohled na to, komu cyklisté nejvíce důvěřují ohledně své léčby při nachlazení. Odpovědi naznačují, že většina cyklistů preferuje konzultovat své týmové lékaře (95,2 %) nad rodinnými členy (4,8 %), když mají pochybnosti ohledně léků, které musí užívat. Toto rozhodnutí pravděpodobně vyplývá z důvěry ve specializované znalosti a zkušenosti týmových lékařů v oblasti sportovní medicíny a dopingů. Je klíčové, aby sportovci měli k dispozici odborníky, kteří jim mohou poskytnout informace a doporučení týkající se povolených léků a postupů, které mohou ovlivnit jejich výkon a zdraví.

Za kým půjdete, když si nebudete jisti svými léky, které potřebujete brát kvůli nachlazení?

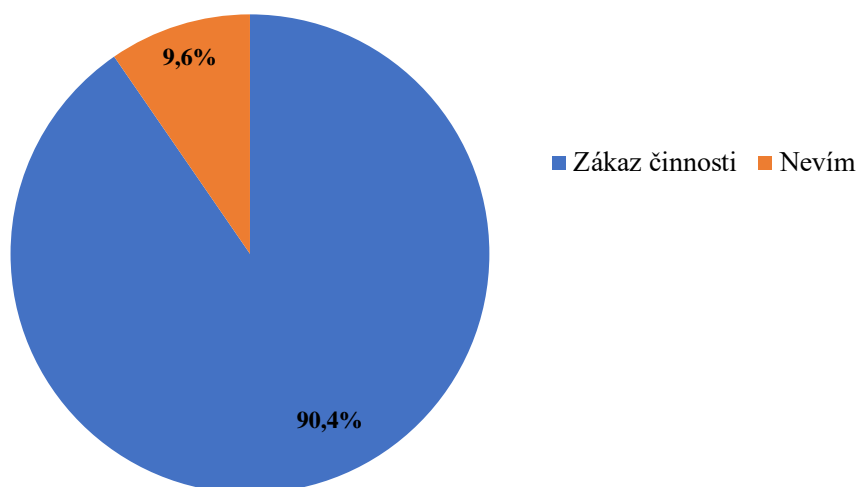
Graf 13: Otázka 13

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 14 – Co se stane, když se 2x nedostavíte na dopingovou kontrolu?

Otázka byla navržena jako uzavřená zaškrťávací otázka a účastníci anketního šetření mohli označit pouze jednu odpověď. Téměř 90,4 % respondentů uvádí, že neúčast na dopingové kontrole povede k zákazu činnosti. Tato odpověď jasně reflektuje závažnost nedostavení se na kontrolu v rámci boje proti dopingů v cyklistice. Přítomnost na dopingové kontrole je nejen povinností sportovců, ale také základním pravidlem etického chování vůči sportu a ostatním soutěžícím. Zákaz činnosti je tedy přirozeným a důsledným trestem za porušení této zásady. Pouze malá část respondentů uvedla, že neví, co se stane v takovém případě, což by mohlo signalizovat nedostatečné povědomí o pravidlech a důsledcích spojených s dopingovými kontrolami.

Co se stane, když se 2x nedostavíte na dopingovou kontrolu?

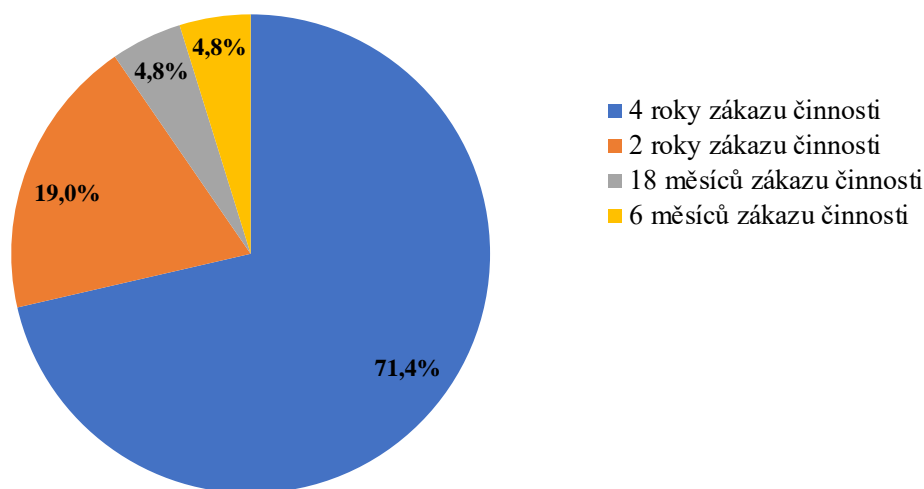
Graf 14: Otázka 14

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 15 – Jaká je standardní doba zákazu činnosti pro nespécifickou látku?

Otázka byla koncipována jako uzavřená s možností označit pouze jednu správnou odpověď. Většina respondentů, konkrétně 71,4 %, uvádí, že standardní doba zákazu činnosti je 4 roky. To naznačuje, že jezdcům je pravděpodobně známý fakt, že porušení pravidel proti dopingu může mít závažné následky v podobě dlouhodobého vyloučení z činnosti. Menší část respondentů uvedla možnost 2 let zákazu (19 %), zatímco pouze malý podíl zmínil kratší doby (4,8 % pro 18 měsíců a stejně tak pro 6 měsíců).

Jaká je standardní doba zákazu činnosti pro nespecifickou látku?

Graf 15: Otázka 15

Zdroj: vlastní zpracování

9.2 Diskuze

Výsledky anketního šetření poskytují důležité informace o postojích a povědomí cyklistů ohledně problematiky dopingu v silniční a horské cyklistice. Zjištění naznačují, že pro většinu respondentů jsou klíčovými hodnotami spojenými s čistým sportem zábava, radost a fair play. Tyto výsledky podtrhují důležitost etického a spravedlivého chování v rámci sportovního prostředí a naznačují, že sociální aspekty, jako je respekt k sobě a k ostatním, hrají významnou roli.

Dále je významným zjištěním, že většina respondentů správně identifikovala Světovou antidopingovou agenturu (WADA) jako hlavního globálního koordinátora boje proti dopingu. Toto naznačuje širokou znalost a povědomí o úloze a důležitosti WADA v boji proti dopingu ve sportu. Nicméně je třeba poznamenat, že část respondentů nebyla seznámena s rolí Národních antidopingových organizací (NADO), což ukazuje na potřebu dalšího vzdělávání nebo osvěty v této oblasti.

Další zjištění naznačují míru neznalosti části populace ohledně účastníků kodexu. Zatímco většina respondentů správně identifikovala signatáře jako antidopingové organizace, které se přihlásily do kodexu, část odpověděla, že neví. Toto ukazuje na potřebu zvýšení informovanosti o účastnících kodexu a důležitosti antidopingových opatření.

Z výsledků ankety vyplývá zajímavý pohled na povědomí respondentů o záležitostech týkajících se antidopingových pravidel. Nejvíce respondentů uvedlo Athlete Central jako organizaci, která má povinnost odevzdávat informace o místě pobytu, což naznačuje, že tato organizace je v jejich vnímání hlavním subjektem zodpovědným za tuto problematiku. Další relevantní organizací, kterou respondenti uváděli, byl systém Adams (Anti-Doping Administration & Management System), který je světově uznávaným systémem pro správu a administraci antidopingových pravidel a procesů. Toto naznačuje, že část respondentů je obeznámena s touto platformou a s její rolí v evidenci míst pobytu sportovců.

Odpovědi uvádějící WADA (Světovou antidopingovou agenturu) a MF (Mezinárodní federaci) jsou poněkud nečekané. To může poukazovat na určitou míru zmatku nebo nepochopení tématu u části respondentů. Zatímco WADA hraje klíčovou roli v regulaci antidopingových pravidel a politiky na celosvětové úrovni, Ministerstvo financí nemá přímý vztah k této problematice, což naznačuje možnou chybu v interpretaci otázky nebo nedostatek informací u části respondentů. Celkově lze z výsledků vyvodit, že povědomí respondentů o organizacích, které mají povinnost odevzdávat informace o místě pobytu, je rozmanité a zřejmě ovlivněné jejich zkušenostmi a znalostmi z oblasti antidopingových pravidel a administrativy. Tento poznatek může být užitečný pro navrhování vzdělávacích programů či komunikační strategie zaměřených na sportovní subjekty a podporující dodržování antidopingových pravidel.

Z výsledků anketního šetření je patrné, že cyklisté dobře rozumí tomu, jaké informace jsou nezbytné pro zahrnutí do informací o místě pobytu. Nejvyšší důležitost přikládají specifikaci šedesátiminutového časového úseku pro testování, což ukazuje na jejich povědomí o nutnosti dostupnosti pro dopingová testování. Dále jsou si vědomi významu uvedení svých pravidelných aktivit a kontaktovatelnosti prostřednictvím telefonního čísla.

Respondenti správně uvedli Národní antidopingové federace, organizátory významných akcí (MEO) a mezinárodní federace (MF) jako klíčové subjekty při provádění dopingových testů na sportovcích. I přesto je však zřejmě nutná zvýšená informovanost o různých subjektech a procesech spojených s bojem proti dopingu v cyklistickém prostředí. Tato zvýšená informovanost by mohla přispět k efektivnějšímu a komplexnějšímu přístupu k prevenci dopingu v cyklistickém světě.

Výsledky ankety naznačují vysokou míru povědomí a pochopení mezi cyklisty ohledně terapeutické výjimky, což ukazuje, že tato problematika je v cyklistickém prostředí dobře známá a respektovaná. Většina respondentů chápe terapeutickou výjimku jako důležitý mechanismus pro zachování zdraví a umožnění účasti v soutěžích bez porušení pravidel proti dopingu. Tato zjištění naznačují, že terapeutická výjimka je vnímána jako klíčový nástroj pro řešení lékařských potřeb sportovců v souladu s pravidly sportovních organizací. Nicméně část respondentů neví, co terapeutická výjimka přesně znamená, což signalizuje potřebu dalšího vzdělávání a osvěty v této oblasti. Tato skupina by mohla vyžadovat další informace, aby plně pochopila důležitost a fungování terapeutické výjimky. Zlepšení povědomí a porozumění této problematice by mohlo přispět k celkovému snížení možných nedorozumění a sporů ohledně používání léků obsahujících zakázané látky v léčbě sportovců.

Výsledky ankety poukazují, že respondenti mají poměrně dobré povědomí o základních složkách výživy, což je klíčové pro optimalizaci výkonnosti a zdraví v cyklistice. Nejvyšší znalost byla prokázána v oblasti sacharidů, bílkovin a minerálů, což naznačuje povědomí o nutričních potřebách pro podporu fyzické aktivity. Nicméně, i přestože tuky jsou důležitou součástí stravy cyklistů, jejich správná identifikace byla nižší než u ostatních makronutrientů. Toto může ukazovat na potřebu dalšího vzdělávání či osvěty v této oblasti.

Výsledky ankety naznačují několik klíčových bodů, které by měly být brány v úvahu při zvažování užívání doplňků sportovci. Nejčastěji uváděnými kroky bylo vyhledání rady lékařského odborníka a informování se na dávkování, což ukazuje na důležitost individuální konzultace s lékařem, který může poskytnout cenné informace a doporučení v souladu s konkrétními potřebami a zdravotním stavem sportovce. Důležitým aspektem je také prozkoumání samotného doplňkového produktu a jeho složek, což bylo uvedeno jako důležité pro většinu respondentů. Tento postup může pomoci identifikovat potenciální rizika spojená s užíváním doplňků a poskytnout jasnější představu o jejich účinnosti a bezpečnosti. Méně často bylo uváděno poradenství od dalších sportovců a požádání trenéra o potvrzení bezpečnosti doplňku. Tyto odpovědi ukazují na možnost získání zkušeností z komunity sportovců a podporu od trenéra, která může být doplňková k profesionálnímu lékařskému poradenství, ale neměla by být jediným zdrojem informací. Celkově tyto výsledky zdůrazňují nutnost individuálního a informovaného rozhodování při používání doplňků

a potřebu multidisciplinárního přístupu, který zahrnuje lékařské odborníky, trenéry a další sportovce.

Rovněž lze podle výsledků anketního šetření konstatovat, že většina respondentů preferuje pro odvolání proti rozhodnutí na nejvyšším stupni CAS, což je v souladu s obecným vnímáním tohoto orgánu jako klíčové instituce v oblasti sportovního práva a řešení sporů ve sportu.

Většina respondentů správně identifikovala důležitost kombinace kritérií pro zařazení látek na seznam, což naznačuje určitou míru povědomí o problematice dopingu. Nicméně je stále důležité průběžně vzdělávat jezdce v této oblasti, aby si byli vědomi aktuálních trendů a informací týkajících se dopingu a jeho dopadu na sportovní prostředí. Taková edukace může přispět k větší osvědčenosti v rozhodování a prevenci případných problémů spojených s užíváním nedovolených látek.

Výsledky ankety naznačují vysokou informovanost cyklistů o procesu aktualizace seznamu zakázaných látek, přičemž většina respondentů správně identifikovala, že nový seznam vstupuje v platnost 1. ledna každého roku. Tato jednotnost je klíčová pro dodržování předpisů a zajištění, že všichni účastníci mají aktuální informace o zakázaných látkách. To ukazuje na důležitost vzdělávacích opatření a podpory ve věci dopingu v cyklistickém prostředí. Tato informovanost může přispět k vytvoření etického a transparentního prostředí, které podporuje fair play a zabraňuje užívání nedovolených látek.

Většina cyklistů upřednostňuje poradu svých týmových lékařů před konzultací s rodinnými členy v případě pochybností ohledně léků pro léčbu nachlazení. Z výsledků je patrné, že cyklisté si uvědomují důležitost kvalifikovaných odborníků, kteří jim mohou poskytnout informace a doporučení týkající se povolených léků a postupů, které mohou ovlivnit jejich výkon a zdraví. Tento trend zdůrazňuje významné místo týmových lékařů v ochraně zdraví a integrity sportovců v cyklistickém prostředí, což naznačuje, že efektivní komunikace a spolupráce mezi cyklisty a týmovými lékaři jsou klíčové pro správnou péči a prevenci možného zneužívání nedovolených látek.

Výsledky ankety ukazují na vysokou míru povědomí mezi cyklisty o důsledcích neúčasti na dopingové kontrole, kdy většina respondentů chápe, že nedostavení se na kontrolu povede k zákazu činnosti. Tato odpověď jednoznačně ukazuje na důležitost dodržování pravidel boje proti dopingu v cyklistice a závažnost porušení těchto pravidel. Přítomnost na dopingové kontrole není pouze povinností sportovců, ale také základním

pravidlem etického chování vůči sportu a ostatním soutěžícím. Zákaz činnosti se tak jeví jako přirozený a důsledný trest za nedodržení těchto zásad. Analyzujeme-li výsledky, můžeme pozorovat, že pouze malá část respondentů uvádí neznalost důsledků neúčasti na kontrolách, což může signalizovat nedostatečnou informovanost o pravidlech a důsledcích spojených s dopingovými kontrolami. To ukazuje na potřebu zlepšení informovanosti a osvěty v této oblasti. Šetření tedy přináší důležitý poznatek o tom, že vzdělávací a osvětové aktivity mohou hrát klíčovou roli v prevenci dopingu a podpoře etického chování mezi cyklisty.

Z výsledků anketního šetření je zřejmé, že většina respondentů má dobrou povědomost o sankcích spojených s dopováním, když většina uvádí standardní dobu zákazu činnosti jako 4 roky. Menší část respondentů preferuje kratší doby zákazu, což ukazuje na variabilitu vnímání v trestech za porušení pravidel proti dopingu. Tento výsledek podtrhuje důležitost vzdělávacích programů a informačních kampaní, které by mohly pomoci v prevenci dopingu a udržení etických standardů v cyklistickém sportu. Je potřeba nadále posilovat povědomí a pochopení mezi cyklisty o tom, jaké důsledky může doping mít nejen pro jejich kariéru, ale i pro integritu sportu jako celku.

10 Závěr

Lze konstatovat, že v bakalářské práci na téma Doping v cyklistice bylo dosaženo stanovených cílů. V průběhu této práce byly podrobně zkoumány různé aspekty problematiky dopingu v cyklistice. První část práce se zabývala charakteristikou dopingu a různými druhy dopingových prostředků, zatímco další části se zaměřovaly na rizika spojená s užíváním dopingu z hlediska zdravotního, ekonomického a sociálního, jakož i na historii dopingu v cyklistice. Klíčovou částí práce bylo provedení anketního šetření v otázkách postojů a vědomostí v oblasti dopingu a boje proti němu v cyklistických oddílech Libereckého kraje v kategoriích Elite a U23.

Na základě výsledků anketního šetření lze konstatovat, že úroveň osvěty cyklistů v Libereckém kraji je na dobré úrovni. Nicméně je nezbytné neustále pokračovat v edukaci a informování cyklistů o nových trendech a metodách v boji proti dopingu. Důvěra v čistotu sportu a respekt k etickým zásadám by měly být stálým cílem.

Pokud by došlo k potlačení dopingu v cyklistice, pravděpodobně by to mělo rozsáhlé dopady v několika klíčových oblastech: výkonnostní, zdravotní, ekonomické a sociální.

Výkonnostně by se očekávalo postupné vyrovnání konkurenčního pole, neboť by odpadly neoprávněné výhody, které dopingový podvod poskytoval. To by vedlo k větší transparentnosti výkonů a důvěře fanoušků v legitimní výkony cyklistů, což by následně podpořilo další rozvoj cyklistického sportu.

Ve zdravotní oblasti by potlačení dopingu mělo pozitivní vliv na snížení výskytu závažných zdravotních komplikací spojených s užíváním zakázaných látek. Pokles těchto komplikací, jako jsou srdeční problémy, hormonální nerovnováhy nebo poškození jater a ledvin, by znamenal zlepšení celkového zdraví sportovců a prodloužení jejich sportovní kariéry.

V ekonomické sféře by potlačení dopingu mělo významný dopad na cyklistický sport. Snížení nákladů na antidopingová opatření a lékařskou péči by uvolnilo zdroje pro investice do tréninkových programů, infrastruktury a rozvoje mládeže. Zvýšená důvěra sponzorů a fanoušků v čistotu sportu by podpořila tržní hodnotu cyklistiky a zvýšila příjmy z reklamy, televizních práv a prodeje vstupenek.

V sociální rovině by potlačení dopingu vedlo k pozitivním změnám v cyklistické komunitě. Obnovená důvěra ve sportovní instituce a vedení cyklistických soutěží

by inspirovala mladé lidi k zapojení do tohoto sportu jako zdravého životního stylu a vytrvalostního sportu. Snížení skandálů a kontroverzí spojených s dopingem by přispělo k upevnění pověsti cyklistiky jako sportu s vysokými morálními standardy.

Celkově lze očekávat, že potlačení dopingu v cyklistice by přineslo pozitivní změny v oblasti výkonnosti, zdraví, ekonomiky a společnosti, čímž by posílilo integritu tohoto sportu a jeho postavení ve společnosti. Je zásadní pokračovat v boji proti dopingem a podporovat fair play a čistotu v cyklistice.

11 Zdroje

ADEL, 2024. *ADEL pro sportovce mezinárodní úrovně* [online]. [vid. 15. 3. 2023]. Dostupné z: <https://adel.wada-ama.org/learn/learning-plans/84/adel-pro-sportovce-mezinarodni-urovne-ilaczech/courses/670/adel-pro-sportovce-mezinarodni-urovne-cestina-czech/lessons>

ČECH, T., 2012. *Prevence*. In: MIOVSKÝ, M., et al. Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování [online]. 1. vyd. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice, s. 107. [vid. 04. 04. 2024]. ISBN 978-80-87258-89-7. Dostupné z: https://www.pppuo.cz/soubory/pro_pedagogy/metodici_prevence/SLOVNIK.pdf

ČESKÁ PRŮMYSLOVÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA, 2023. *Doping* [online]. [vid. 22. 4. 2023]. Dostupné z: <https://cpzp.cz/clanek/4894-0-Doping.html>

FREARS, S., 2015. *The Program*. StudioCanal.

HEIJMANS, J., MALLON, B., 2011. *Historical dictionary of cycling*. Lanham: Scarecrow Press, 2011. ISBN 978-0-8108-7175-5

HNÍZDIL, J., 2000. *Doping aneb Zákulisí vrcholového sportu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN: 80-7169-776-1

IDNES. 2012. Král Tour definitivně padl. Contador dostal za doping dvouletý trest [online]. 6. 2. 2012 [vid. 14. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/cyklistika/kral-tour-definitivne-padl-contador-dostal-za-doping-dvoulety-trest.A120206_121950_cyklistika_par

IDNES. 2010. Doping mi ležel doma v ledničce, píše Riis ve svých memoárech [online]. 11. 11. 2010 [vid. 14. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/cyklistika/doping-mi-lezel-doma-v-lednicce-pise-riis-ve-snych-memoarech.A101111_103407_cyklistika_fil

IDNES. 2000. Virenque doping nešířil mezi cyklisty [online]. 22. 12. 2000 [vid. 14. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/ostatni/virenque-doping-nesiril-mezi-cyklisty.A001222_193019_sporty_hdv

JEBAVÝ, R., 2017. *Rozvoj silových schopností na nestabilních plochách*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3683-2

JESCHE, J., aj., 2002. In: cuni.cz [Online]. Univerzita Karlova. 1. 11 2002. [Citace: 8.4. 2024.] Dostupné z: http://ktl.lf2.cuni.cz/med_sport/med_sport_2002_vol_11/1/Doping_v_cislech_a_komentarich.pdf

MKN – 10, 2023. *Mezinárodní klasifikace nemocí a souvisejících zdravotních problémů ve znění desáté decenální revize MKN-10* [online]. [vid. 16.10.2023]. Dostupné z: <https://mkn10.uzis.cz/o-mkn>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2010. *Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009–2012*. [online]. [vid. 04. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/7322?highlightWords=Strategie+prevence+rizikovy%20chov%20d%20ml%20p%20r%20s%20t%20m%20l%20t%20v%20y%20c%20h%20o%20v%20y>

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2023. *Doping – úspěch za každou cenu?* [online]. [vid. 16.10.2023]. Dostupné z https://www.nzip.cz/clanek/1570-doping-uspech-za-kazdou-cenu?fbclid=IwAR1IKB2aaGvhiXyPAKR9mNLRyOwWyor7R6LaX9yNIIsQ8PQNf_t9Zt2l_cgA

NEKOLA, J., 2000. *Doping a sport*. 1. vyd. Praha: Olympia. ISBN: 80-7033-137-2

PERIČ, T., DOVALIL, J., 2010. *Sportovní trénink* [online]. Praha: Grada. [vid. 24. 10. 2023]. ISBN: 978-80-247-6842-7. Dostupné z: <https://www.google.cz/books/edition/Sportovni%20tr%20nink/LzpBeqz6io0C?hl=cs&gbpv=1&dq=rychlostn%20schopnosti&pg=PT14&printsec=frontcover>

PYŠNÝ, L., 2006. *Doping: rizika zneužití – zakázané prostředky v kondičním i vrcholovém sportu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN: 80-247-1702-6

SLEPIČKA, P., aj., 2018. *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže* [online]. Praha: Karolinum. [vid. 19. 10. 2023]. ISBN: 978-80-246-4048-8. Dostupné z: https://www.bookport.cz/e-kniha/rizikove-chovani-ve-sportu-deti-a-mladeze-1459900/?fbclid=IwAR3icYRkAdveLtRdmSK_TVMD_FU4R7E0OhSshVg0aXeIKwVxm0Den67hkN8

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2024. *Doping – úspěch za každou cenu?* [online]. [vid. 22. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/1570-doping-uspech-za-kazdou-cenu>

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2024. *Terciální prevence* [online]. [vid. 22. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/137>

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, 2024. *Závislosti a návykové látky* [online]. [vid. 20. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/kategorie/125-zavislosti-zakladni-informace>

SVĚTOVÁ ANTIDOPINGOVÁ AGENTURA, 2021. *Světový antidopingový kodex* [online]. [vid. 16.10.2023]. Dostupné z: https://assets-global.website-files.com/64d22aaf46eca782bfc08279/64dc7ac5a158e1aa57d67430_Kodex%202021.pdf

TREDINNICK, A., 2012. Lance Armstrong Has Lost His Last Sponsor In: *Insider* [online]. [vid. 19. 10. 2023]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/lance-armstrong-has-lost-his-last-sponsor-2012-10>

VILIKUS, Z., aj., 2015. *Výživa sportovců a sportovní výkon*. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN: 978-80-246-3152-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/vyziva-sportovcu-a-sportovni-vykon-1459830/>

WORLD ANTI-DOPING AGENCY, 2023. *Nebezpečí dopingu* [online]. [vid. 16.10.2023]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada_dangers_of_doping_czech.pdf

12 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Doping v cyklistice

B *I* U

Dobrý den,
jmenuji se Martin Roll a jsem studentem oboru Rekreatologie na Technické univerzitě v Liberci. V rámci mé závěrečné práce provádím průzkumné šetření, jehož součástí je následující anketa. Tímto bych Vás chtěl požádat o její vyplnění.

Anketa je zcela anonymní.

Předem děkuji za případnou spolupráci
Martin Roll

Které hodnoty spojené s čistým sportem jsou pro vás nejdůležitější? *

- Zábava a radost
- Fair play a poctivost
- Charakter a vzdělání
- Respekt k sobě a k ostatním
- Dodržování pravidel a zákonů
- Zdraví
- Týmová práce
- Oddanost a věrnost
- Jiná...

Víš, kdo je globálním koordinátorem boje proti dopingu? *

- NOV
- WADA
- NADO
- MF
- Jiná...

Kdo se nazývá signatářem kodexu? *

Text dlouhé odpovědi

Jakým organizacím máte povinnost odevzdávat informace o místě pobytu? *

- Athlete central
- Adams
- WADA
- MF

Které z následujících informací musí být zahrnuty ve vašich informacích o místě pobytu? *

- Šedesátiminutový časový úsek, kdy budete k dispozici a přístupni pro testování.
- Kontaktní údaje vašeho trenéra.
- Vaše domovská adresa, kam vám může přijít pošta.
- Podrobnosti o vašich pravidelných aktivitách, jako je škola nebo práce.
- Název a kontaktní údaje vašeho Národního olympijského výboru (NOV).
- Vaše telefonní číslo.
- Adresa nouzového kontaktu.
- Podrobnosti o všech soutěžích, kterých se účastníte.

Která z následujících organizací může testovat sportovce? Vyberte vše, co platí.

- Národní antidopingové organizace
- MEO
- Mezinárodní federace
- Vlády
- Rozhodčí soud pro sport.
- Laboratoře akreditované WADA
- Jiná...

Co v dopingu znamená "terapeutická výjimka"? *

Text dlouhé odpovědi

Co patří mezi mikronutrienty a makronutrienty? *

- Proteiny
- Sacharidy
- Vitamíny
- Minerály
- Tuky
- Voda

Co byste měli dělat před užitím doplňku? *

- Analyzovat svůj jídelníček a určit, jaké změny je možné provést
- Vyhledat radu lékařského odborníka
- Zeptat se lékařského odborníka na dávkování
- Prozkoumat doplňkový produkt a jeho složky
- Poradit se s dalšími sportovci, abyste se dozvěděli o jejich zkušenostech s užíváním tohoto doplňku
- Požádat svého trenéra o potvrzení, že doplněk je bezpečný

Pokud se chce sportovec mezinárodní úrovně odvolat proti rozhodnutí na nejvyšším stupni, na kterou organizaci by se měl obrátit?

- WADA
- ITA
- CAS

Které z následujících kritérií musí látka splňovat, aby byla zařazena na Seznam? *

- Zlepšuje sportovní výkon (nebo má potenciál zlepšit výkon).
- Představuje riziko pro vaše zdraví.
- Jde proti duchu sportu.
- Jakákoli dvě ze tří výše uvedených kritérií.

Kdy vstupuje v platnost nový seznam zakázaných látek pro další rok? *

- 1. října každého roku.
- 1. ledna každého roku.
- 31. prosince každého roku.

Za kým půjdete, když si nebudete jisti svými léky, které potřebujete brát kvůli nachlazení? *

- Trenér
- Týmový lékař
- Rodina
- Kamarád

⋮

Co se stane, když se 2x nedostavíte na dopingovou kontrolu? *

Text stručné odpovědi

Jaká je standardní doba zákazu činnosti pro nesespecifickou látku?

- 2 roky zákazu činnosti
- 4 roky zákazu činnosti
- 6 měsíců zákazu činnosti
- 18 měsíců zákazu činnosti

* - povinné vyplnit